

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PODNIKOHOSPODÁŘSKÁ

Hodnocení finanční situace zemědělského podniku
Financial Situation Assessment of the Agricultural Company

Student: Marie Fárková

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Martina Borovcová, Ph.D.

Ostrava 2014

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra podnikohospodářské

Zadání bakalářské práce

Student: **Marie Fárková**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Směrní obor: **6208R020 Ekonomika podniku**
Specializace: **01 Ekonomika podniku**
Téma: **Hodnocení finanční situace zemědělského podniku**
Financial Situation Assessment of the Agricultural Company

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Metodologie finanční analýzy
3. Charakteristika zemědělského podniku
4. Aplikace ukazatelů finanční analýzy v zemědělském podniku a zhodnocení výsledků
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

DLUHOŠOVÁ, Dana a kol. *Finanční řízení a rozhodování podniku: analýza, investování, oceňování, riziko, flexibilita*. 3. upr. vyd. Praha: Ekopress, 2010. 225 s. ISBN 978-80-86029-68-2.
KSTINCEROVÁ, Eva a JIŘÍ HNTIČKA. *Finanční analýza: krok za krokem*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 135 s. ISBN 978-80-7179-713-5.
SYNEK, Miloslav. *Manažerská ekonomika*. 5. vyd. Praha: Grada, 2011. 471 s. ISBN 978-80-247-3494-1.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

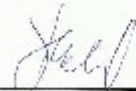
Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Martina Borovcová, Ph.D.**

Datum zadání: 22.11.2013

Datum odevzdání: 09.05.2014

Ing. Josef Kašík, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlášení

„Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně příloh 4 - 9, vypracovala samostatně. Přílohy 1, 2 a 3 mi byly dány k dispozici.“

V Ostravě dne 27. dubna 2014

Marie Farková
Marie Farková

Poděkování

Děkuji vedoucí bakalářské práce Ing. Martině Borovcové, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a podnětné připomínky poskytnuté v průběhu zpracování bakalářské práce. Děkuji také společníkům podniku AGRO-BESKYD, spol. s r. o. panu Janu Vávrovi a Ing. Pavlu Kočíbovi za poskytnutí interních údajů společnosti.

Obsah

1	Úvod	4
2	Metodologie finanční analýzy	6
2.1	Uživatelé finanční analýzy	6
2.2	Zdroje informací pro finanční analýzu	7
2.3	Metody finanční analýzy	9
2.3.1	Horizontální analýza	10
2.3.2	Vertikální analýza	10
2.3.3	Poměrová analýza	11
3	Charakteristika zemědělského podniku	21
3.1	Horizontální a vertikální analýza rozvahy	22
3.1.1	Horizontální analýza celkových aktiv	22
3.1.2	Horizontální analýza celkových pasiv	24
3.1.3	Vertikální analýza aktiv	26
3.1.4	Vertikální analýza pasiv	28
3.2	Horizontální a vertikální analýza výkazu zisku a ztráty	30
3.2.1	Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty	30
3.2.2	Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty	32
4	Aplikace ukazatelů finanční analýzy v zemědělském podniku a zhodnocení výsledků	37
4.1	Ukazatele rentability	37
4.2	Ukazatele aktivity	39
4.3	Ukazatele aktivity a ROS při využití celkových provozních výnosů	41
4.4	Ukazatele zadluženosti	45
4.5	Ukazatele likvidity	46
5	Závěr	50
	Seznam použité literatury	54
	Seznam zkratk	56
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Současná doba je charakteristická vysokou technologickou úrovní, starostí o životní prostředí a o zdravý životní styl, ale vyznačuje se i globalizací, propojením ekonomik a obchodu či rychlým nástupem změn. Konkurencí již není několik málo podniků, ale velké množství firem přesahujících hranice států či dokonce kontinentů. 21. století přináší bezesporu dynamický vývoj snad ve všech oblastech života. Přizpůsobovat se změnám je nutností. Flexibilita je jednou z hlavních podmínek úspěšnosti. Každý den je zakládána řada nových firem, ale množství firem rovněž každý den zaniká. To platí obzvláště v době hospodářské krize, kdy slabé podniky zanikají, silné přežívají a utužují svou pozici na trhu. V tomto světě je tedy nezbytně důležité zachytit zhoršující se vývoj firmy co nejdříve.

Úkolem manažera je řídit a rozhodovat o základních směrech vývoje podniku a finanční analýza je jeden z podkladů, na základě kterých by měl kvalitní manažer správně a včas vyhodnotit situaci a adekvátně na ni reagovat. Na hospodaření podniku jsou zainteresovány různé osoby, které ale nemusí sdílet stejné zájmy. Jiný úhel pohledu bude zaujímat majitel společnosti, jiný manažer podniku, jiný zaměstnanci a jiný konkurenti. Důležitá je tedy oblast zájmu daného subjektu.

Zemědělství je jednou z nejstarších oblastí uvědomělé lidské činnosti. Pomáhá zabezpečovat základní lidskou pohnutku, obstarat potravu a tedy přežít. Z historického hlediska se zemědělské produkty staly hlavním důvodem směny. I dnes nejvyšší a nejnutnější výdaje domácností jsou výdaje na nákup potravin. S nástupem průmyslu bylo zemědělství nuceno ustoupit do pozadí zejména v zemích, kde nemá nejprůhodnější podmínky. V posledních letech je kladen stále větší důraz na kvalitu potravin a stále častěji i na jejich původ. Češi často vnímají české potraviny kvalitněji než stejné potraviny z jiné země světa. A čeští zemědělci by měli této situace využít. Zemědělství je však rizikovou činností, kde nezáleží pouze na dobré vůli a kvalitně odvedené práci, ale také na nevyzpytatelnosti přírody. Zemědělci se musí potýkat s neuvěřitelnými kontrasty, suchem i povodněmi. Důležité je však, že i zemědělský podnik je podnikem a jako takový by měl posuzovat a vyhodnocovat svou finanční situaci a vědět, jak si stojí v porovnání s ostatními. K tomu slouží mj. finanční analýza.

Finanční analýza se stala určitým základem či standardem pro posouzení finanční situace podniku. Její hlavní funkcí je připravit podklady pro kvalitní rozhodování v podniku. Na základě poznatků získaných finanční analýzou se provádí finanční plánování.

Finanční analýza představuje systematický rozbor dat, získaných především z účetních výkazů. Tato data popisují minulý, popřípadě současný stav k určitému datu (rozvaha) či za časový interval (výkaz zisku a ztráty). Je tudíž zřejmé, že rozbořením těchto dat nejsou získávány informace o budoucích hodnotách ukazatelů. Na základě minulého vývoje však lze predikovat možný budoucí vývoj, možný směr, kterým se firma ubírá. Také je možné budoucí hodnoty naplánovat a posléze dělat vše pro to, aby bylo vytyčených cílů dosaženo. Finanční analýza umožňuje zjistit stav a vývoj finančních ukazatelů a porovnat je s ukazateli konkurenčních podniků. Na základě těchto informací může management podniku přijmout určitá opatření, vedoucí ke zlepšení. Není účelné použít všechny možné ukazatele a metody. Důležité je vybrat ty ukazatele, které jsou podstatné pro hodnocení situace firmy.

Cílem bakalářské práce je posoudit finanční situaci zemědělského podniku AGRO-BESKYD, spol. s r. o., a to pomocí ukazatelů a metod, které jsou obsahem finanční analýzy.

Druhá kapitola bakalářské práce je zaměřena na popis uživatelů, využívajících výsledky finanční analýzy, dále na zdroje informací pro finanční analýzu a metody finanční analýzy. Tato kapitola je teoretickým východiskem pro kapitolu třetí, kde jsou teoretické poznatky uplatněny na konkrétním případě. Třetí kapitola začíná charakteristikou podniku AGRO-BESKYD, spol. s r. o., následně je provedena horizontální a vertikální analýza podniku. Ve čtvrté kapitole jsou aplikovány ukazatele poměrové analýzy, na což navazuje shrnutí poznatků a doporučení pro podnik.

2 Metodologie finanční analýzy

„Finanční analýza je soubor postupů prováděných s cílem získat informace pro finanční (ekonomické) řízení podniku a rozhodování externích subjektů.“ (Landa, 2008, s. 59). Znalost finanční situace usnadňuje manažerům rozhodnutí v otázkách alokace volných peněžních prostředků, získávání finančních zdrojů, poskytování obchodních úvěrů, rozdělování zisku aj. Knápková, Pavelková (2010). Finanční analýza umožňuje získat představu o finanční situaci podniku. Čerpá z údajů získaných z účetních výkazů, jejichž vypovídací schopnost je mnohonásobně vyšší až při jejich porovnání s ostatními číselnými údaji. Hlavní přínos finanční analýzy nastává okamžikem porovnání jednotlivých ukazatelů v čase a prostoru. Vochozka (2011). Je kladen velký důraz na pravdivost vstupních účetních údajů, což je logické. Pokud by podnik použil vstupní údaje, vycházející z kreativního účetnictví, dojde zcela jistě ke zkreslení výsledků finanční analýzy. Snad nejdůležitější v procesu zpracování finanční analýzy je správná interpretace, a to nejen jednotlivých ukazatelů, ale také vazeb mezi nimi. Hodnotitel má tento nelehký úkol na starosti, přičemž velmi záleží na jeho znalostech a zkušenostech. Informace uvedené v této kapitole vychází z publikací: Dluhošová a kol. (2010), Kislingerová a Hnilica (2008), Knápková a Pavelková (2010), Landa (2008), Mrkvička a Strouhal (2011), Růčková (2011), Sedláček (2011), Synek (2011), Vochozka (2011).

2.1 Uživatelé finanční analýzy

Na informaci o finančním zdraví podniku jsou zainteresované různé skupiny osob. Rozlišujeme externí a interní uživatele finanční analýzy.

Externími uživateli jsou:

- investoři,
- stát a jeho orgány,
- banky a jiní věřitelé,
- obchodní partneři,
- konkurence, aj.

Mezi interní uživatele patří:

- manažeři,
- zaměstnanci,
- odboráři.

Každá z těchto zainteresovaných osob se z různých důvodů zajímá o finanční situaci podniku. Kupříkladu investoři z výsledků finanční analýzy získávají informace o tom, jak podnik nakládá s prostředky, které do něj vložili. Nebo takovýchto informací využívají pro rozhodování o potenciálních investicích. Stát provádí kontrolu vykazovaných daní, dále shromažďuje informace o podnicích pro účely různých statistických průzkumů nebo podle těchto informací rozděluje finanční výpomoci apod. Banky, v pozici věřitelů, se na základě finanční analýzy rozhodují o tom zda, v jaké výši a za jakých podmínek poskytnout úvěr. Obchodní partnery zajímá zejména schopnost podniku dostát svým závazkům. Většinou právě manažeři zpracovávají finanční analýzu a využívají jejích výsledků pro naplnění své práce, tedy řízení podniku. Zaměstnance nejčastěji zajímá prosperita a jistota zaměstnání, mzdová a sociální politika podniku.

2.2 Zdroje informací pro finanční analýzu

Zdroje informací pro finanční analýzu lze rozdělit do tří skupin, a to:

- finanční informace, do nichž lze zahrnout účetní výkazy a výroční zprávy, vnitropodnikové informace, burzovní informace a další,
- kvantifikovatelné nefinanční informace, jako jsou např. normy spotřeby, interní směrnice, firemní statistiky odbytu a další,
- nekvantifikovatelné informace, obsahující např. zprávy vedoucích pracovníků, články odborného tisku, prognózy, nezávislá hodnocení a další nevyčíslitelné informace.

Základní finanční analýza vychází z dat finančních, a to zejména z účetní závěrky. Mezi výkazy účetní závěrky patří rozvaha, výkaz zisku a ztráty a příloha. Může také zahrnovat přehled o peněžních tocích, výkaz cash flow, a přehled o změnách vlastního kapitálu. Obsah účetních závěrek právnických osob je veřejně dostupný. Právnickým osobám je uložena povinnost zveřejnit účetní závěrku ve Sbírce listin rejstříkového soudu. Tato povinnost je dána zákonem o účetnictví, konkrétně § 20 a 21. Pravdou ovšem je, že zpravidla ne všechny právnické osoby si svou povinnost v plném rozsahu plní.

Struktura rozvahy a výkazu zisku a ztráty je závazně stanovena Ministerstvem financí ČR. To samozřejmě představuje výhodu pro mezipodnikové srovnání a tvorbu analýz. Čím kvalitněji je analýza prováděna, tím kvalitnější a komplexnější by měly být i vstupní informace. Základem by měly být údaje z účetních výkazů vedených v plném rozsahu, pro jejich lepší pochopení je lze doplnit údaji vnitropodnikového účetnictví. Dalšími zdroji

informací jsou údaje z podnikových statistik, podklady z oblasti práce a mezd, směrnice podniku či burzovní informace. Jak již bylo uvedeno, nejdůležitějšími účetními výkazy jsou rozvaha, výkaz zisku a ztráty a výkaz cash flow.

Rozvaha, balance, je stavovým účetním výkazem sestavovaným k určitému datu. Zachycuje dvě základní skupiny údajů. Na jedné straně rozvahy figuruje majetek podniku, aktiva, a na straně druhé zdroje financování tohoto majetku, pasiva, přičemž sumy obou stran se musí rovnat. V rozvaze je zachycena majetková a finanční struktura podniku, kdy každá koruna majetku musí být kryta korunou některého ze zdrojů financování.

Aktiva jsou v rozvaze řazena dle likvidnosti jednotlivých položek, a to od nejméně likvidních, dlouhodobého majetku, po nejlikvidnější, peníze. Aktiva se v rozvaze také člení dle charakteristických znaků majetku, a to na dlouhodobá a oběžná. Částky položek aktiv se sledují ve dvou hodnotách, brutto a netto. Hodnota netto je získána jako očištění hodnoty brutto o korekci. Korekcí se rozumí například odpisy dlouhodobého majetku či opravné položky k pohledávkám, zásobám, krátkodobému finančnímu majetku či dlouhodobému majetku. Při analýze je zkoumán nejen vývoj jednotlivých rozvahových položek v čase, ale i vzájemný vztah mezi nimi.

Pasiva jsou členěna dle vlastnictví zdrojů financování, a to na vlastní kapitál a cizí zdroje. Vlastní kapitál v sobě zahrnuje položky jako základní kapitál, kapitálové fondy, fondy ze zisku, výsledek hospodaření minulých let či výsledek hospodaření běžného období. Cizí zdroje pak představují dluh společnosti. Logické je, že každý dluh musí být dříve či později splacen. Často se za tyto položky platí úroky či jiné výdaje spojené s jejich získáním. V této skupině se však neobjevují jen bankovní úvěry a výpomoci. Dalšími položkami jsou krátkodobé závazky, například vůči zaměstnancům, dodavatelům, státu, nebo dlouhodobé závazky či rezervy. I strana pasiv podléhá analýze stavu a vývoje jednotlivých položek v čase. Zjišťuje se i poměr mezi vlastním a cizím kapitálem, který může být charakteristický pro každé odvětví.

Výkaz zisku a ztráty je tokový účetní výkaz, ve kterém jsou sledovány výnosy, náklady a výsledek hospodaření za určité období. Jeho účel i struktura jsou v porovnání s rozvahou zcela odlišné. Ve výkazu zisku a ztráty lze nalézt dílčí výsledky hospodaření, provozní, finanční a mimořádný. Tyto výsledky hospodaření se zjišťují na základě výnosů a nákladů, které svým charakterem spadají do provozní, finanční či mimořádné činnosti podniku. Sumou provozního a finančního výsledku hospodaření po odečtení daně za běžnou činnost je tvořen výsledek hospodaření za běžnou činnost, přičtením mimořádného výsledku hospodaření se zjišťuje výsledek hospodaření za účetní období neboli výsledek hospodaření

před zdaněním. Cílem sestavení výkazu zisku a ztráty je právě zjištění výsledku hospodaření před zdaněním, který dále slouží jako východisko pro vyčíslení daně z příjmů.

Výkaz cash flow lze v publikacích nalézt i pod názvem výkaz o tvorbě a použití peněžních prostředků. Pro podnik není důležité znát pouze svou strukturu majetku, strukturu zdrojů financování a to, zda dosahuje zisku či nikoliv, dalším důležitým předpokladem správného fungování podniku je i to, zda a v jaké výši firma disponuje peněžními prostředky a k jakým účelům je používá. K tomu je sestavován výkaz cash flow, ve kterém jsou sledovány příjmy a výdaje peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů za určité období.

Existují dvě metody stanovení cash flow, a to přímá a nepřímá metoda. „*Přímá metoda znamená provést totální bilanci všech příjmů a výdajů, přičemž cash flow se určí jako rozdíl. Při nepřímé metodě je výkaz cash flow stanoven jako součet čistého zisku po zdanění a odpisů za dané období a přírůstků (úbytků) příslušných položek aktiv a pasiv oproti počátečnímu stavu.*“ (Dluhošová a kol., 2010, s. 60). Ve výkazu cash flow jsou peněžní toky vykazovány ve třech základních činnostech, a to provozní, investiční a finanční. Celkové cash flow se v nepřímé metodě stanoví součtem dílčích cash flow ze tří základních činností.

2.3 Metody finanční analýzy

V publikacích lze nalézt různé členění metod finanční analýzy. Dluhošová a kol. (2010) rozlišují dvě základní skupiny, a to metody deterministické a matematicko-statistické metody.

Mezi deterministické metody patří:

- horizontální analýza (analýza trendů),
- vertikální analýza (analýza struktury),
- vertikálně-horizontální analýza,
- poměrová analýza,
- analýza soustav ukazatelů,
- analýza citlivosti.

Matematicko-statistickými metodami jsou:

- regresní analýza,
- diskriminační analýza,
- analýza rozptylu,
- testování statistických hypotéz (t-test, F-test).

Do první zmiňované skupiny jsou zahrnuty metody, které se uplatňují převážně pro analýzu souhrnného vývoje, pro analýzu struktury, pro kombinace trendů a struktury a pro

analýzu odchylek. Tuto skupinu lze zastřešit i pod často uváděný název, elementární metody. Oproti tomu matematicko-statistické metody spolu s nestatistickými metodami spadají do skupiny tzv. vyšších metod. Pro jejich použití je potřeba mít hluboké odborné znalosti a zkušenosti z různých oborů. Dále vyžadují kvalitní softwarové vybavení a dostupnost požadovaných údajů. Právě kvůli těmto aspektům nejsou vyšší metody v podnicích běžně používány, zpravidla se jimi zabývají specializované firmy.

Detailní zpracování všech metod by bylo příliš rozsáhlé a přesahovalo by rozsah bakalářské práce, proto bude následující text zaměřen na charakteristiku vybraných deterministických metod, konkrétně horizontální, vertikální a poměrové analýzy.

2.3.1 Horizontální analýza

Horizontální analýza je rovněž nazývána analýzou trendů. Používá se ke zjištění absolutních a relativních změn hodnot ukazatelů, ke kterým došlo mezi dvěma obdobími. Jednotlivé položky výkazů v čase se porovnávají horizontálně, respektive po řádcích, odtud pochází odvození názvu horizontální analýzy. Absolutní změna, dle vzorce (2.1), je vyjádřena rozdílem hodnoty ukazatele v čase t a hodnoty stejného ukazatele v čase $t-1$. Relativní změna, dle vzorce (2.2), je dána poměrem absolutní změny ukazatele k hodnotě ukazatele v čase $t-1$. Ukazatel je vyjádřen v procentech.

$$\text{Absolutní změna} = U_t - U_{t-1} = \Delta U_t, \quad (2.1)$$

$$\text{Relativní změna} = \frac{U_t - U_{t-1}}{U_{t-1}} = \frac{\Delta U_t}{U_{t-1}} \cdot 100, \quad (2.2)$$

kde U_t je hodnota ukazatele, t je běžný rok, $t-1$ je označení pro předchozí rok.

2.3.2 Vertikální analýza

Vertikální analýzu je možno rovněž označit jako analýzu struktury či procentní rozbor komponent. Při rozboru se posuzuje podíl dílčích složek ve vybraném souhrnném absolutním ukazateli. Obecně lze podíl na celku vypočítat pomocí vzorce (2.3).

$$\text{Podíl na celku} = \frac{U_i}{\sum U_i} \cdot 100, \quad (2.3)$$

kde U_i je hodnota dílčího ukazatele, $\sum U_i$ je velikost souhrnného absolutního ukazatele.

Kupříkladu při analýze rozvahy se do čitatele dosazuje zvolená rozvahová položka a do jmenovatele bilanční suma, po vynásobení 100 lze získat informaci o tom, kolik procent z bilanční sumy zaujímá daná bilanční položka. Souhrnným ukazatelem nemusí být pouze bilanční suma, tedy suma aktiv, respektive suma pasiv, ale mohou to být různé součtové podpoložky rozvahy jako oběžná aktiva, cizí zdroje apod. Zpravidla se však začíná analýzou celkové bilanční sumy a až pro doplnění jsou vybírány podpoložky pro dílčí analýzu.

Nalezení vhodné vztažné veličiny, jmenovatele, ve výkazu zisku a ztráty není tak jednoznačné jako v případě rozvahy. Záleží na individuálním rozhodnutí analytika. Vztažnou veličinou mohou být celkové výnosy, celkové tržby či celkové náklady, případně jiné.

2.3.3 Poměrová analýza

Ukazatele poměrové analýzy sledují vztah, poměr, mezi jednotlivými veličinami účetních výkazů. Lze vysledovat rozdíl oproti analýzám předcházejícím, které sledovaly buď změny hodnot ukazatelů v čase, nebo podíl dílčího ukazatele na souhrnném. Údaje figurující v poměrových ukazatelích mohou být čerpány pouze z rozvahy, pouze z výkazu zisku a ztráty, kombinací údajů z rozvahy a výkazu zisku a ztráty nebo kombinací účetních a tržních dat.

V závislosti na oblasti sledovaného zájmu lze rozlišit několik základních skupin ukazatelů poměrové analýzy. Následuje bližší charakteristika ukazatelů rentability, aktivity, zadluženosti, likvidity a kapitálového trhu. Tyto tvoří paralelní soustavu poměrových ukazatelů. V paralelní soustavě se ukazatele sdružují do skupin podle jejich podobnosti a způsobu interpretace.

Následující text obsahuje popis nejčastěji používaných skupin ukazatelů poměrové analýzy, které jsou následně uplatněny v aplikační části. Nelze je považovat za kompletní výčet. Každý podnik si může stanovit vlastní soustavu ukazatelů v závislosti na konkrétních podmínkách, které jej vymezují. Kupříkladu pouze společnosti působící na kapitálovém trhu mají k dispozici tržní data a mohou tak sledovat ukazatele kapitálového trhu.

2.3.3.1 Ukazatele rentability

Ukazatele rentability podávají informace o výnosnosti vloženého kapitálu či tržeb. Vyjadřují poměr hospodářského výsledku k určitému vstupu, např. celkovým aktivům, kapitálu nebo tržbám. V závislosti na dosazovaných veličinách lze vytvořit nepřeberné množství propočetů různých rentabilit. Žádoucí je, aby ukazatele vykazovaly v čase rostoucí trend.

Ve finanční analýze se nejčastěji vyskytují následující kategorie zisku:

- EBIT (Earnings before Interest and Taxes) – zisk před úroky a zdaněním,
- EBT (Earnings before Taxes) – zisk před zdaněním,
- EAT (Earnings after Taxes) – zisk po zdanění.

Výše daně z příjmů je ovlivněna právní formou podniku a legislativními podmínkami daného státu a výše nákladových úroků závisí na podmínkách, nastavených poskytovatelem půjčky. Zahrnutí daně z příjmu do výsledku hospodaření by mohlo zkreslit srovnání podniků s různou mírou zdanění a daňovými pravidly. Pokud by došlo k zahrnutí nákladových úroků do výsledku hospodaření, byl by zohledněn způsob financování podniku, což není žádoucí v případě srovnání podniků s různou mírou zadlužení.

To, jakou kategorii zisku použít, závisí na účelu analýzy. EBIT není ovlivněn mírou zdanění ani strukturou kapitálu, tudíž je vhodné jej použít v ukazatelích, které slouží pro srovnání podniků s rozdílnou daňovou situací a stupněm zadlužení. EBT je využíván pro zajištění srovnání výkonnosti firem s rozdílným daňovým zatížením. EAT má své opodstatnění při hodnocení výkonnosti firmy.

Rentabilita celkových aktiv (Return on Assets, ROA), zjištěná pomocí vzorce (2.4), vyjadřuje výnosnost veškerých aktiv podniku bez ohledu na to, zda byla financována z vlastního kapitálu či cizích zdrojů. Při použití EBITu je možné srovnávat rentabilitu aktiv podniků, které vykazují rozdílné daňové a úrokové zatížení.

$$ROA = \frac{EBIT}{\text{Celková aktiva}} \cdot 100. \quad (2.4)$$

Rentabilita vlastního kapitálu (Return on Equity, ROE) vyjadřuje efekt, s jakým podnik dokázal zhodnotit kapitál vložený vlastníky či akcionáři. Použití čistého zisku ve vzorci (2.5) má své opodstatnění. Je to právě taková kategorie zisku, na které jsou vlastníci zainteresováni nejvíce, z čistého zisku jsou jim vypláceny podíly na zisku. Vlastníci usilují o výnos odpovídající investičnímu riziku. Investoři neprojeví zájem o investici v případě, kdy výnosnost vlastního kapitálu bude nižší než úroková míra bezrizikových cenných papírů. Příčinami nárůstu ROE mohou být vyšší vytvořený zisk podniku, pokles úrokové míry cizího kapitálu, snížení podílu vlastního kapitálu na celkovém kapitálu nebo kombinace uvedených důvodů.

$$ROE = \frac{EAT}{\text{Vlastní kapitál}} \cdot 100. \quad (2.5)$$

Rentabilita dlouhodobých zdrojů (Return on Capital Employed, ROCE) vyjadřuje, kolik zisku dosáhl podnik z jedné koruny investované věřiteli a akcionáři. Tento ukazatel není ovlivněn finanční strukturou podniku. Dlouhodobými zdroji se rozumí dlouhodobé závazky a vlastní kapitál. Jsou to tedy prostředky vložené jednak věřiteli a jednak vlastníky.

$$ROCE = \frac{EBIT}{Vlastní\ kapitál + Cizí\ kapitál\ dlouhodobý} \cdot 100. \quad (2.6)$$

Rentabilita tržeb (Return on Sales, ROS), ziskové rozpětí či zisková marže, udává výši zisku připadající na 1 Kč tržeb. Do čitatele lze dosadit hodnoty výsledku hospodaření v různých obměnách, stejně tak jmenovatel může obsahovat různá pojetí tržeb. Záleží na účelu analýzy a podmínkách, charakterizujících podnik. Často se lze setkat s rentabilitou tržeb, do jejíhož čitatele se dosazuje čistý zisk, viz vzorec (2.7). Vypovídá o tom, jaké množství čistého zisku je podnik schopen vygenerovat z 1 Kč tržeb. Zpravidla se jedná o haléřovou položku. Srovnáním ziskové marže s odvětvovým průměrem lze posuzovat úroveň cen dosahovaných podnikem a výše výrobních nákladů. Je-li hodnota tohoto ukazatele nižší než oborový průměr, je to zapříčiněno příliš vysokými náklady a poměrně nízkými cenami výrobků. Pokud klesá zisková marže v čase, je nutné provést analýzu nákladů.

$$ROS = \frac{EAT}{Tržby} \cdot 100. \quad (2.7)$$

2.3.3.2 Ukazatele aktivity

Ukazatele aktivity obsahují informace o tom, jak efektivně podnik využívá aktiva, respektive informace o vázanosti kapitálu v určitých položkách aktiv. V rámci této skupiny se sledují dvě charakteristiky, a to rychlost obratu a doba obratu. Rychlost obratu neboli obratovost, udává počet obrátek aktiv za určité období, respektive kolikrát se určitá položka aktiv přemění za dané období na peněžní prostředky. Obratovost je zjišťována za takové období, ve kterém došlo k realizaci tržeb použitých v ukazateli. Nejčastěji bývají tržby v ukazatelích obratovosti vykazovány za období jednoho roku. Doba obratu pak vyjadřuje počet dní trvání jedné obrátky, respektive udává, za jak dlouho se určitá položka aktiv přemění na peněžní prostředky.

Obratovost celkových aktiv (Total Assets Turnover Ratio) udává počet obrátek celkových aktiv za sledované období. Vyšší hodnota vypovídá o efektivnějším využívání

podnikového majetku, což je žádoucí. Jedná se o ukazatel často používaný pro mezipodnikové srovnání. Jeho nízká hodnota ve srovnání s odvětvovým průměrem může signalizovat nízkou podnikatelskou aktivitu podniku. Nabízejí se dvě, respektive tři možnosti zlepšení takovéto situace, a to zvýšení tržeb, prodej části majetku nebo vhodná kombinace obou způsobů.

$$\text{Obratovost celkových aktiv} = \frac{\text{Tržby}}{\text{Celková aktiva}}. \quad (2.8)$$

Obratovost zásob (Inventory Turnover Ratio) vypovídá o tom, kolikrát za dané období dojde k prodeji zásob a k jejich opětovnému uskladnění, respektive udává počet obrátek zásob za sledované období. Pro lepší vypovídací schopnost je možné do jmenovatele dosadit hodnotu průměrného stavu zásob. Stírají se tak rozdíly mezi tržbami jako tokovou veličinou a zásobami jako veličinou stavovou. Synek (2011) navíc doporučuje v čitateli na místo tržeb použít náklady na prodané zboží. Důvodem je skutečnost, že zásoby jsou oceňovány obvykle v nákladech na jejich pořízení, kdežto tržby jsou vedeny v tržních cenách. Z této situace je zřejmé, že použitím nákladů na prodané zboží dojde ke zpřesnění ukazatele obratu zásob. Pro firmu je žádoucí růst počtu obrátek.

$$\text{Obratovost zásob} = \frac{\text{Tržby}}{\text{Zásoby}}. \quad (2.9)$$

Doba obratu aktiv udává dobu trvání obratu celkových aktiv ve vztahu k tržbám. Na rozdíl od ukazatele obratu celkových aktiv, u doby obratu je žádoucí co nejmenší hodnota.

$$\text{Doba obratu aktiv} = \frac{\text{Celková aktiva} \cdot 360}{\text{Tržby}}. \quad (2.10)$$

Doba obratu zásob (Inventory Turnover, Stock Turnover Ratio) vyjadřuje průměrný počet dnů vázanosti zásob v podniku a to do doby spotřeby zásob či jejich prodeje. Pro zlepšení vypovídací schopnosti lze dosadit do čitatele velikost průměrné zásoby. Pokud obratovost zásob roste a doba obratu zásob klesá, lze tento vývoj považovat za příznivý, protože takovýto trend vede obvykle ke zvyšování zisku, respektive ke snižování potřebného kapitálu při dosahování stejného zisku.

$$Doba\ obratu\ zásob = \frac{Zásoby \cdot 360}{Tržby}. \quad (2.11)$$

Doba obratu (inkasa) pohledávek (Average Collection Period) udává dobu vázanosti tržeb (prostředků) ve formě pohledávek, respektive průměrný počet dní, za který jsou vydané faktury podniku uhrazeny. Obecně je žádoucí co nejkratší doba inkasa. Srovnáním této hodnoty s běžnou dobou splatnosti faktur získáme informaci o platební morálce odběratelů. Pokud je doba obratu pohledávek delší než běžná doba splatnosti faktur, závisí na konkrétním podniku, jak takovou situaci vyhodnotí. V současné době k tomuto dochází poměrně často. Avšak důležité jsou konkrétní podmínky podniku. Odběratelům je prodloužením doby splatnosti poskytnut obchodní úvěr. Často si odběratelé obchodní úvěr „vynutí“ díky svému silnému a tudíž vlivnému postavení na trhu.

$$Doba\ obratu\ pohledávek = \frac{Pohledávky \cdot 360}{Tržby}. \quad (2.12)$$

Doba obratu (úhrady) krátkodobých závazků (Payables Turnover Ratio) vyjadřuje počet dnů, za který firma průměrně uhradí své krátkodobé závazky. Obchodní partneři mohou takto snadno zjistit platební morálku firmy. Důležité je srovnání doby obratu závazků s dobou obratu pohledávek, kdy doba obratu závazků by měla být delší než doba obratu pohledávek. Nesplnění tohoto vztahu může vést až k druhotné platební neschopnosti. V této situaci není podnik schopen splatit své závazky, což je způsobeno špatnou platební morálkou odběratelů, kteří neuhradili své závazky vůči podniku.

$$Doba\ obratu\ závazků = \frac{Krátkodobé\ závazky \cdot 360}{Tržby}. \quad (2.13)$$

2.3.3.3 Ukazatele zadluženosti

Z ukazatelů zadluženosti lze vysledovat využití vlastního a cizího kapitálu jako zdrojů financování podniku. Určitá míra zadluženosti je u firem zcela běžná, lze říci, že i žádaná. Důležité je však zvolit správnou skladbu zdrojů financování.

Cizí kapitál představuje dluh podniku, který musí být do určité doby splacen. Poskytovatel tohoto zdroje požaduje mimo řádného splacení jistiny i adekvátní odměnu za půjčení, a tou jsou zejména úroky. I přes to jsou cizí zdroje obvykle levnější než vlastní kapitál. Úroky z cizího kapitálu představují pro firmu finanční náklad, který snižuje výsledek

hospodaření a současně i základ daně. Konečný efekt je tedy takový, že dochází ke snížení daňového zatížení. Avšak čím více se firma zadluhuje, tím více se zvyšuje věřitelské riziko. Věřitelé jsou sice ochotni ještě poskytnout kapitál, ale za vyšší úrok. Vysoké dluhové zatížení pak může zvyšovat nebezpečí bankrotu.

Vlastní kapitál je kapitálem dražším. Po splacení dluhu firma k věřiteli již nemá žádné závazky. Avšak dojde-li k navýšení základního kapitálu například vydáním nových akcií, může to znamenat závazek na dobu neurčitou, a to v podobě vyplácení dividend z čistého zisku. Navíc každý nový společník, s výjimkou majitele prioritní akcie, má právo být přímým účastníkem řízení podniku. Některým obchodním společnostem, např. akciové či s ručením omezeným, je přímo zákonem stanovena minimální výše základního kapitálu. Všeobecně se ustálil názor, že krátkodobé zdroje jsou levnější než zdroje dlouhodobé, do kterých řadíme dlouhodobé cizí zdroje a vlastní kapitál.

Celková zadluženost (Debt Ratio) je často nazývána ukazatelem věřitelského rizika. Vyjadřuje podíl cizího kapitálu na kapitálu celkovém, ze kterého je majetek (aktiva) firmy financován. Obecně platí, že pro věřitele je výhodnější nízká hodnota tohoto ukazatele. Pokud totiž roste, roste i riziko věřitelů. Čím více se firma zadluhuje, tím se zvyšuje riziko, že nebude schopna dostát svých závazků. V takové situaci věřitel často požaduje vyšší úročení půjčeného kapitálu, což pro podnik znamená, že získání cizích zdrojů se prodražuje.

$$Ukazatel\ celkové\ zadluženosti = \frac{Cizí\ kapitál}{Celková\ aktiva} \cdot 100. \quad (2.14)$$

Podíl vlastního kapitálu na aktivech (Equity Ratio) je doplňkovým ukazatelem k ukazateli věřitelského rizika. V publikacích ho lze nalézt také pod označením kvóta vlastního kapitálu či koeficient samofinancování. Sleduje míru financování aktiv společnosti složkami vlastního kapitálu. Pokud by tento ukazatel vykazoval hodnotu 100 %, znamenalo by to, že veškerá aktiva jsou financována vlastními zdroji. Tato situace by nebyla ideální, vzhledem k tomu, že obvykle je cizí kapitál levnější. Výsledkem součtu hodnot tohoto ukazatele a ukazatele celkové zadluženosti by měla být hodnota rovna či přibližující se 100 %. Převrácená hodnota kvóty vlastního kapitálu představuje ukazatel finanční páky.

$$Podíl\ vlastního\ kapitálu\ na\ aktivech = \frac{Vlastní\ kapitál}{Celková\ aktiva} \cdot 100. \quad (2.15)$$

Ukazatel zadluženosti vlastního kapitálu (Debt-Equity Ratio) vyjadřuje vztah cizího kapitálu ke kapitálu vlastnímu, respektive kolik Kč cizího kapitálu připadá na 1 Kč kapitálu vlastního. Výše zadluženosti vlastního kapitálu by se u stabilních společností měla pohybovat v rozmezí od 80 % do 120 %, záleží na fázi vývoje firmy a postoji vlastníků k riziku.

$$\text{Ukazatel zadluženosti vlastního kapitálu} = \frac{\text{Cizí kapitál}}{\text{Vlastní kapitál}} \cdot 100. \quad (2.16)$$

Úrokové krytí (Interest Coverage) udává, kolikrát je firma schopna ze zisku pokrýt úroky. Vyšší hodnoty indikují lepší finanční situaci. Pokud úrokové krytí vykazuje hodnotu 1, dochází k situaci, kdy celý zisk stačí pouze na pokrytí úroků, nezbude nic k vyplacení akcionářům. Hodnota ukazatele nižší než 1 vypovídá o tom, že podnik není schopen si vydělat ani na úroky. Převrácenou hodnotou k ukazateli úrokového krytí je úrokové zatížení, které vyjadřuje, jak velkou část zisku spotřebovávají nákladové úroky.

$$\text{Úrokové krytí} = \frac{EBIT}{\text{Úroky}}. \quad (2.17)$$

2.3.3.4 Ukazatele likvidity

Likvidita podniku znamená schopnost podniku hradit své závazky. Uvádí se tři základní ukazatele likvidity rozdílné likvidností jednotlivých položek. Za nejlikvidnější formu majetku jsou považovány peníze a za nejméně likvidní stroje a budovy. Neexistuje jediná doporučená hodnota ukazatelů likvidity, jsou jim přiřazeny pouze doporučené intervaly hodnot.

Ukazatel celkové likvidity (Current Ratio) neboli běžná likvidita udává množství jednotek oběžných aktiv schopných pokrýt jednotku krátkodobých závazků. Jinými slovy, kolikrát mohou oběžná aktiva uhradit krátkodobé závazky. Se zvyšující se hodnotou stoupá možnost zachování platební schopnosti podniku. Avšak jistým zkreslujícím faktem, je to, že není brána v úvahu struktura aktiv a závazků. Nerozlišuje se likvidnost jednotlivých položek oběžného majetku a ani doba splatnosti jednotlivých krátkodobých závazků. Jak si lze povšimnout ze vzorce (2.18) jsou do čitatele zahrnuta veškerá oběžná aktiva a do jmenovatele veškeré peněžní závazky splatné do jednoho roku jako např. závazky z obchodního styku, závazky k zaměstnancům, splatné daně, krátkodobé úvěry aj.

Hodnota běžné likvidity by se měla pohybovat v rozmezí 1,5 – 2,5. Vyšší hodnota ukazatele znamená menší riziko platební neschopnosti, které hrozí, pokud by prodej výrobků hluboce klesl nebo by nebyly inkasovány pohledávky. Avšak není zde vytvořen tlak na

maximalizaci běžné likvidity, neboť oběžná aktiva by měla být optimální nikoliv maximální. Hodnota oběžných aktiv, výrazně přesahující optimum, snižuje výnosnost podniku, protože oběžný majetek sám o sobě nepřináší téměř žádný výnos, naopak váže v sobě finanční prostředky. Nižší hodnota běžné likvidity představuje vyšší riziko narušení plynulého chodu výroby způsobené nedostatkem zásob.

$$Ukazatel\ celkové\ likvidity = \frac{Oběžná\ aktiva}{Krátkodobé\ závazky}. \quad (2.18)$$

Pohotová likvidita (Quick Ratio - Acid Test) je v pořadí druhým ze tří hlavních ukazatelů likvidity. Pro výpočet je v čitateli od oběžných aktiv odečítána položka zásob, tedy nejméně likvidní část oběžného majetku, viz vzorec (2.19). Hodnota pohotové likvidity by se měla pohybovat v intervalu od 1 do 1,5. Vykazování pohotové likvidity ve výši hraniční hodnoty 1 znamená že, podnik je schopen splatit veškeré krátkodobé závazky veškerým krátkodobým finančním majetkem a pohledávkami. Tedy nemusí prodávat zásoby.

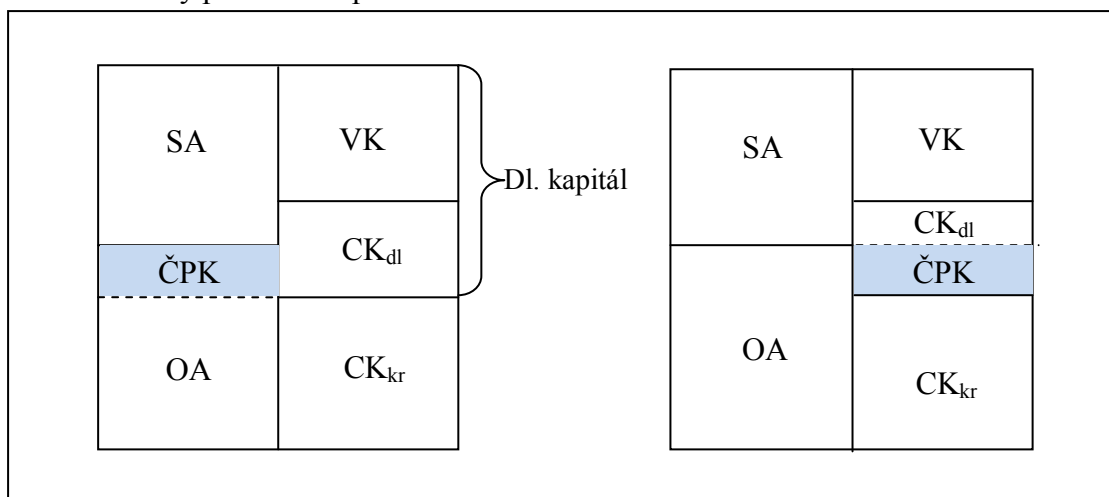
$$Pohotov\á\ likvidita = \frac{Oběžná\ aktiva - Zásoby}{Krátkodobé\ závazky}. \quad (2.19)$$

Okamžitá likvidita (Cash Ratio) je velice proměnlivým ukazatelem, a proto slouží spíše k dokreslení úrovně likvidity podniku. Ve vzorci (2.20) se v čitateli objevuje nejlikvidnější část oběžných aktiv, a to pohotové platební prostředky, vyskytující se v pokladně, na účtu v bance a ve formě šeků. Doporučuje se, aby se hodnota ukazatele pohybovala okolo 0,2.

$$Okamžitá\ likvidita = \frac{Pohotov\é\ platební\ prostředky}{Krátkodobé\ závazky}. \quad (2.20)$$

Čistý pracovní kapitál (Net Working Capital, ČPK) je rozdílový ukazatel, který představuje část oběžného majetku krytou dlouhodobým kapitálem. Zrcadlově lze čistý pracovní kapitál chápat jako část dlouhodobého kapitálu, která kryje oběžná aktiva, viz Obr. 2.1. Zkratky SA, OA, VK, CK_{dl} a CK_{kr}, použité v Obr. 2.1, jsou zjednodušeným vyjádřením pro stálá aktiva, oběžná aktiva, vlastní kapitál, cizí kapitál dlouhodobý a cizí kapitál krátkodobý.

Obr. 2.1: Čistý pracovní kapitál

Zdroj: KISLINGEROVÁ, Eva a Jiří HNILICA. *Finanční analýza: krok za krokem*. Praha: C.H. Beck, 2008

K čistému pracovnímu kapitálu lze přistupovat dvěma směry. První přístup se nazývá operativní a v rámci něj lze ČPK vypočítat jako rozdíl mezi oběžnými aktivy a krátkodobými závazky, viz vzorec (2.21). V rámci tohoto přístupu se po přeměně oběžných aktiv na pohotové peněžní prostředky uhradí cizí kapitál krátkodobý a zbylá část představuje velikost ČPK. Druhý přístup je označován jako strategický a ČPK představuje rozdíl mezi dlouhodobým kapitálem a stálými aktivy, viz vzorec (2.22), tudíž ČPK je taková část oběžného majetku, která je kryta dlouhodobými zdroji. Čistý pracovní kapitál slouží jako dlouhodobý zdroj, kterým podnik disponuje za účelem profinancování běžného chodu podniku. Právě proto je kladen důraz na vázanost pracovního kapitálu v likvidní formě, v penězích či obchodovatelných cenných papírech.

$$\text{ČPK} = \text{Oběžná aktiva} - \text{Krátkodobé závazky}, \quad (2.21)$$

nebo

$$\text{ČPK} = \text{Dlouhodobý kapitál} - \text{Stálá aktiva}. \quad (2.22)$$

Všechny složky oběžného majetku nemají stejnou povahu, a to nejen co se týká likvidnosti, ale také doby vázanosti v podniku. Část oběžného majetku má trvalý charakter, např. pojistné zásoby, tzn. její výše je relativně stálá. Situace, kdy dlouhodobým kapitálem je financován nejen dlouhodobý majetek a trvalá část oběžného majetku, ale i část krátkodobého oběžného majetku, se označuje jako překapitalizování podniku. V rámci tohoto způsobu financování vzniká již zmíněný čistý pracovní kapitál. V opačném případě pokud podnik

krátkodobým cizím kapitálem kryje nejen oběžný majetek, ale i část dlouhodobého majetku, označuje se tato situace jako podkapitalizování podniku. Tato situace je mnohem rizikovější než překapitalizování podniku.

Ukazatel kapitalizace udává míru krytí dlouhodobého majetku dlouhodobými zdroji. Hodnota, pohybující se kolem jedné, značí plné pokrytí. Ukazatel vyšší než jedna vystihuje situaci, kdy ke krytí dlouhodobého majetku nestačí pouze dlouhodobý kapitál, ale byly použity i jiné zdroje. Dlouhodobá aktiva by měla být obecně spíše kryta dlouhodobým kapitálem.

$$Ukazatel\ kapitalizace = \frac{Dlouhodobá\ aktiva}{Dlouhodobý\ kapitál} \quad (2.23)$$

2.3.3.5 Ukazatele kapitálového trhu

Ukazatele kapitálového trhu vychází z tržních hodnot, což je zásadní rozdíl oproti ostatním skupinám ukazatelů poměrové analýzy. Otevírá se tak zcela jiný pohled na hodnocení firmy, a to pohled burzovní, který je důležitý zejména pro investory a potenciální investory. Akcionáře zajímá zejména návratnost jejich investic, a té může být docíleno buď prostřednictvím dividend, nebo růstu cen akcií. Jelikož pro sestavení těchto ukazatelů je zapotřebí pracovat s informacemi, vyskytujícími se na kapitálovém trhu, mohou být ukazatele kapitálového trhu zjištěny pouze u společností s veřejně obchodovatelnými cennými papíry. Aplikační část je zaměřena na analýzu společnosti s ručením omezeným, kde nelze ukazatele kapitálového trhu vyčíslit, proto tyto ukazatele nebudou dále podrobně specifikovány.

3 Charakteristika zemědělského podniku

Podnik AGRO-BESKYD, spol. s r. o. vznikl 15. 2. 1994. Základní kapitál ve výši 140 tis. Kč tvoří vklady pěti společníků, z nichž každý ze společníků, s výjimkou jednatele, vložil 20 tis. Kč. Vklad jednatele společnosti činil 60 tis. Kč. Sídlo podniku se nachází příhodně v areálu bývalého zemědělského družstva v obci Bystřička, nedaleko Valašského Meziříčí. Výpis z obchodního rejstříku, vedeného Krajským soudem v Ostravě, je obsažen v Příloze 1. Východiskem pro následující text jsou podnikové materiály dostupné na internetové stránce společnosti.

Společnost AGRO-BESKYD, spol. s r. o. se podílí na základním kapitálu podniku SA TRANS, s.r.o. vkladem 50 tis. Kč, což odpovídá 50% majetkové spoluúčasti. Předmětem činnosti SA TRANS, s.r.o. je nákladní silniční motorová doprava.

Hlavní činností podniku AGRO-BESKYD, spol. s r. o. je zemědělská výroba. Konkrétně se jedná o chov skotu s masnou užitkovostí v systému bez tržní produkce mléka. Část jaloviček si podnik ponechává na rozšíření a obnovu stáda, zbytek je prodán chovatelům v okolí nebo obchodníkům. V menší míře je zájemcům poskytnuta možnost zabezpečení porážky jaloviček na jatkách, odkud si hovězí čtvrtě koupí a odvezou. Býčci jsou prodáváni na dokrmování. Společnost obhospodařuje 268 ha trvalých travních porostů v 6 katastrálních územích. Pozemky jsou z 90 % pronajímány a slouží buďto jako pastviny pro letní celodenní pastvu skotu, nebo jako louky ke sklizni sena a senáže. Významný je i prodej motorové nafty, který společnost provozuje v souladu s předmětem podnikání uvedeným ve výpisu z obchodního rejstříku, viz Příloha 1.

Chov skotu a prodej motorové nafty zdaleka nepokrývají veškerou činnost podniku. Ve velké míře jsou využívány také služby zemědělské mechanizace, které společnost nabízí. Vzhledem k široké škále zemědělských strojů je zákazníkům nabídnuta možnost poskytnutí kompletní sklizně počínaje sečením přes obracení, shrnování, lisování, svoz balíku a jejich zabalení do folie. Další nabízenou službou je mulčování, kdy dochází k drcení travního porostu, který majitel nechce nebo nemůže využít ke krmení dobytka. Porost zůstává v podobě mulče na pozemku. Ani v zimních měsících zemědělská technika nezaostává. Pro zimní údržbu komunikací společnost využívá 3 traktory se sněhovými radlicemi. Ani tímto výčet poskytovaných služeb nekončí. Podnik zabezpečuje vlastními silami traktorovou a nákladní dopravu, přepravu zvířat, opravy zemědělské techniky, zemní práce. Ze specializovaných služeb lze jmenovat posudky soudního znalce, poskytování poradenství

začínajícím farmářům, vyměřování pozemků pomocí GPS systému, prodej hovězích čtvrtí ze zvířat vychovaných v ekologickém systému.

3.1 Horizontální a vertikální analýza rozvahy

V této části bakalářské práce je provedena horizontální a vertikální analýza rozvahy podniku AGRO-BESKYD, spol. s r. o. za jedenáctileté období. Výchozím zdrojem dat je rozvaha z let 2002 – 2012 (viz Příloha 2).

Horizontální analýza rozvahy umožňuje sledovat vývoj jednotlivých položek rozvahy v čase. Základem je zjištění meziročních změn, a to jak v absolutním, tak relativním vyjádření. Absolutní změna je vyčíslena pomocí vzorce (2.1). Relativní změna vychází ze vzorce (2.2). Vertikální analýza sleduje podíl jednotlivých rozvahových položek na bilanční sumě. Pro zjištění výsledků vertikální analýzy je použit vzorec (2.3). Horizontální analýza rozvahy je obsažena ve dvou přílohách, v Příloze 4 je vyčíslena absolutní změna, v Příloze 5 pak změna relativní. Vertikální analýza rozvahy je zobrazena v Příloze 6.

3.1.1 Horizontální analýza celkových aktiv

V rámci této podkapitoly, při zmínce o změně dlouhodobého majetku se tato změna rovná změně dlouhodobého majetku hmotného, jelikož výše dlouhodobého majetku finančního se za sledované období nemění a podnik nevykazuje žádný dlouhodobý majetek nehmotný. Z Grafu 3.1 lze vysledovat vývoj celkových aktiv. Od roku 2002 do roku 2009 tato položka vykazuje, až na mírný pokles v roce 2006, vzrůstající tendenci. V roce 2009 byla zaznamenána nejvyšší hodnota celkových aktiv za sledované období. Již následující rok došlo k nejhlubšímu propadu způsobenému výrazným snížením oběžných aktiv, a to i za situace, kdy dlouhodobý majetek a ostatní aktiva mírně vzrostly. Naopak nejvyšší nárůst celkových aktiv podnik vykázal v roce 2007, kdy vzrostl nejen dlouhodobý majetek, jak je patrné z Grafu 3.1, ale i oběžná aktiva, naopak je zřejmý pokles ostatních aktiv. V posledních dvou sledovaných letech je hodnota celkových aktiv téměř totožná, dochází jen k nepatrným změnám.

Jak již bylo uvedeno, největší růst celkových aktiv je zaznamenán v roce 2007, kdy vzrostla oproti roku 2006 o 26,5 % tj. o 2 311 tis. Kč. V tomto roce vzrostla jak oběžná aktiva, o 19,8 % tj. o 612 tis. Kč, tak dlouhodobý majetek, o 46,4 % tj. o 2 134 tis. Kč, ostatní aktiva klesla absolutně nejvíce za sledované období, pokles o 435 tis. Kč, tj. o 41,7 %. Na největším růstu celkových aktiv se jednoznačně nejvíce podílel růst dlouhodobého hmotného

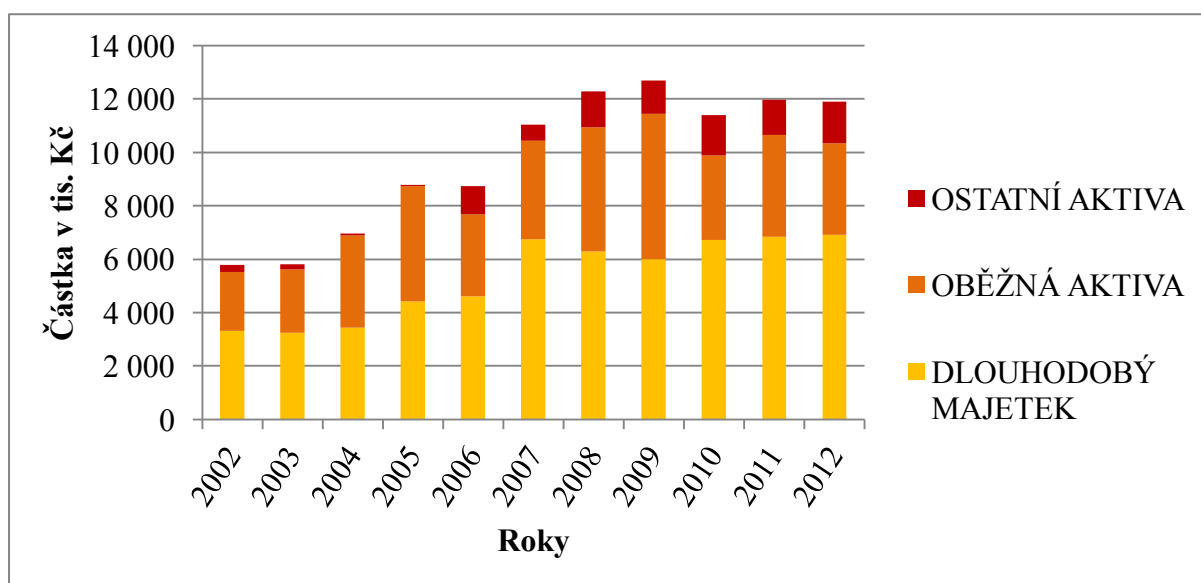
majetku, 46,9 %, 2 134 tis. Kč. Pořízení traktoru, shrnovače a lisu navýšilo samostatné movité věci o 2 524 tis. Kč, vliv odpisů tento nárůst snížil o 576 tis. Kč. V konečném důsledku došlo k navýšení samostatných movitých věcí o 95 %, 1 948 tis. Kč. Nárůst zaznamenala i položka základního stáda, + 48,9 %, + 231 tis. Kč, byl pořízen dobytek v hodnotě 327 tis. Kč, odpisy vliv této hodnoty snížily o 96 tis. Kč.

V roce 2009 podnik vykazuje nejvyšší hodnotu celkových aktiv za sledované období. V následujícím roce došlo k nejhlubšímu propadu. Procentuální pokles činil 10,2 %, v absolutním vyjádření se celková aktiva propadla o 1 296 tis. Kč. Příčinou byl hluboký pokles oběžných aktiv, přičemž hodnota dlouhodobého majetku a ostatních aktiv naopak mírně vzrostla. Oběžná aktiva se v roce 2010 snížila oproti předcházejícímu roku o 41,9 %, 2 285 tis. Kč, přičemž položka zásob mírně vzrostla, 4,9 %; 88 tis. Kč. O propad se zasloužily položky krátkodobých pohledávek a finančního majetku. Krátkodobé pohledávky se snížily o 49,2 %, 1 156 tis. Kč, na čemž měl výrazný podíl pokles pohledávek z obchodních vztahů, který činil 66,2 %, 1 003 tis. Kč. Finanční majetek se snížil o 92,2 %, 1 217 tis. Kč, z něj peníze v hotovosti poklesly o 33,3 %, 23 tis. Kč. Výraznější byl pokles peněz na účtech v bankách, který činil 95,4 %, což v absolutním vyjádření odpovídá velmi vysoké částce 1 194 tis. Kč.

V roce 2011 byl vykázán nárůst hodnoty celkových aktiv o 5,2 %, 597 tis. Kč. Dlouhodobý majetek mírně vzrostl o 2,1 %, 141 tis. Kč, ostatní aktiva poklesla o 11,2 %, 168 tis. Kč. Hlavní hnací silou růstu celkových aktiv byla oběžná aktiva, + 19,7 %, + 624 tis. Kč, konkrétně položka zásob, která vzrostla o 34,1 %, 639 tis. Kč, vliv této položky na oběžná aktiva byl však omezen vlivem krátkodobých pohledávek, které v roce 2011 poklesly o 9,3 %, 111 tis. Kč. Finanční majetek procentuálně vzrostl o 93,2 %, z něhož peníze v hotovosti vzrostly dokonce o 232,6 %, v absolutním vyjádření nejsou však výsledky tak šokující, finanční majetek vzrostl o 96 tis. Kč, peníze v hotovosti o 107 tis. Kč, rozdíl mezi těmito položkami je dán poklesem peněz na bankovních účtech.

Rok 2012 byl, co do hodnot, téměř srovnatelný s rokem předcházejícím. Celková aktiva jen nepatrně klesla o 0,7 %, 80 tis. Kč. Dlouhodobý majetek vykazoval jen velmi mírný nárůst ve výši 1 %, 69 tis. Kč. Oběžná aktiva poklesla o 9,7 %, 367 tis. Kč. Hlavní příčinou byl pokles zásob o 19,5 %, 490 tis. Kč, a pokles finančního majetku o 26,6 %, 53 tis. Kč, který byl výraznější než nárůst krátkodobých pohledávek o 16,2 %, 176 tis. Kč. Položka ostatních aktiv vykazovala nárůst o 16,3 %, 218 tis. Kč, na kterém se výrazně podílel růst příjmů příštích období o 18 %, 228 tis. Kč, snížený poklesem nákladů příštích období o 14,3 %, 10 tis. Kč.

Graf 3.1: Vývoj celkových aktiv v období let 2002 – 2012

Zdroj: Vlastní zpracování

3.1.2 Horizontální analýza celkových pasiv

Na základě bilančního pravidla lze konstatovat, že vývoj celkových pasiv koresponduje s vývojem celkových aktiv. Sledované položky a jejich struktura jsou odlišné. V Grafu 3.2 je znázorněn vývoj celkových pasiv v období let 2002 – 2012. Ostatní pasiva představují zanedbatelnou položku v celkové výši pasiv. U položky vlastního kapitálu je za sledované období vykazován téměř plynulý růst. Ve vývoji cizích zdrojů dochází ve sledovaném období ke kolísavému průběhu. Od roku 2004 do 2009, s výjimkou roku 2006, celková pasiva postupně rostla. Stejně jako u položky celkových aktiv, tak i u položky celkových pasiv byl zaznamenán nejvyšší nárůst v roce 2007, a nejhlubší propad v roce 2010. V roce 2007 vzrostl jak vlastní kapitál, tak cizí zdroje. A na propadu v roce 2010 se výrazněji podílely cizí zdroje, nežli vlastní kapitál. V posledních dvou letech nebyly evidovány žádné markantní změny, které by byly zachyceny v Grafu 3.2. V každém roce sledovaného období vlastní kapitál roste, avšak v posledních čtyřech letech je tento růst stále pomalejší a téměř nezaznamatelný v Grafu 3.2. Naopak vývoj cizích zdrojů je kolísavý, k jejich nejhlubšímu propadu došlo v již zmiňovaném roce 2010, nejvýraznější nárůst v roce 2007 byl hlavní příčinou nárůstu celkových pasiv v tomto roce.

V roce 2003 došlo k nepatrnému zvýšení celkových pasiv o 0,2 %. Vlastní kapitál se procentuálně zvýšil o 19,5 %, v absolutním vyjádření to činilo „jen“ 108 tis. Kč. Výsledek hospodaření běžného účetního období (VHBÚO) se dostal ze záporných hodnot do kladných, + 124,7 %, + 546 tis. Kč, a jeho výše činila 108 tis. Kč, o tuto částku byla v následujícím roce

snížena ztráta minulých let. Oproti tomu, cizí zdroje se v roce 2003 snížily o 1,8 %, tj. o 96 tis. Kč.

Od roku 2004 do 2009, s výjimkou roku 2006, celková pasiva postupně rostla. V roce 2005 došlo k nejvýraznějšímu zvýšení vlastního kapitálu o 109,5 %, 1 309 tis. Kč, což bylo zapříčiněno zejména značným nárůstem ostatních kapitálových fondů, do kterých byl vložen vklad společníků mimo základní kapitál ve výši 666 tis. Kč. Ziskem z roku 2004 byla snížena ztráta minulých let o 508 tis. Kč. Cizí zdroje v roce 2005 narostly o 8,8 %, 510 tis. Kč. V tomto roce poprvé za sledované období podnik čerpal úvěr, jehož výše snížená o výši splátky, přispěla k navýšení položky bankovní úvěry a výpomoci o 179,3 %, 2 196 tis. Kč. Čerpání rezerv ve výši 620 tis. Kč a převažující úhrada závazků ve výši 1 066 tis. Kč snížily vliv bankovních úvěrů a výpomocí na růst cizích zdrojů.

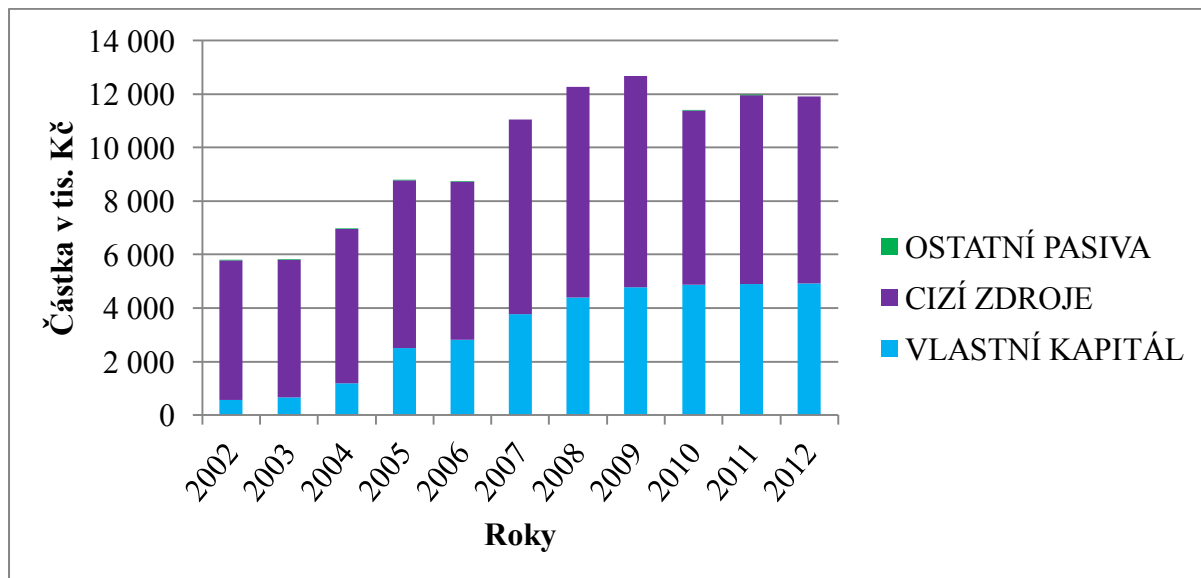
Roku 2006 došlo ke snížení celkových pasiv. Pokles cizích zdrojů byl výraznější než nárůst vlastního kapitálu. Významné bylo zejména snížení krátkodobých finančních výpomocí, tedy úhrada půjček. Následujícího roku došlo k největšímu nárůstu celkových pasiv za sledované období, 26,5 %, 2 311 tis. Kč. Nevzrostl pouze vlastní kapitál, cizí zdroje dosáhly největšího zvýšení za sledované období, 23,2 %, 1 368 tis. Kč, což bylo podstatně ovlivněno čerpáním dalšího úvěru, jehož výše i po úhradě všech splátek značně přispěla k růstu bankovních úvěrů a výpomocí o 53,9 %, 1 036 tis. Kč. I v následujících dvou letech 2008 a 2009 došlo ke zvýšení celkových pasiv, i když ne tak výraznému.

V roce 2009 byla vykázána nejvyšší hodnota pasiv, 12 685 tis. Kč, a následující rok došlo k nejhlubšímu propadu, tj. o 10,2 %, 1 296 tis. Kč. Růst vlastního kapitálu se v tomto roce výrazně zpomalil a výše cizích zdrojů se propadla oproti minulému období o 10,2 %, 1 383 tis. Kč. Ani zvýšení položky bankovních úvěrů zdaleka nepokrylo snížení krátkodobých závazků, které byly podstatně ovlivněny úhradou závazků vůči obchodním partnerům ve výši 2 200 tis. Kč.

V roce 2011 došlo k mírnému nárůstu celkových pasiv, + 5,2 %, + 597 tis. Kč, následovanému ještě mírnějším propadem, - 0,7 %, - 80 tis. Kč. Růst vlastního kapitálu se od roku 2008 každoročně zpomaloval, vlivem snižování zisku běžného období. V roce 2012 došlo k navýšení vlastního kapitálu o nepatrných 0,4 %, 20 tis. Kč. V roce 2011 se cizí zdroje mírně zvýšily, 8,5 %, 552 tis. Kč. Vliv splátek úvěrů a čerpání rezervy byl překonán vlivem zvýšení krátkodobých závazků o 1 839 tis. Kč. Výrazné bylo zejména zvýšení závazků ke společníkům, + 2 102 tis. Kč. Následujícího roku cizí zdroje nepatrně poklesly o 1,1 %. Znatelný byl vliv úvěrových splátek, který snížil položku bankovních úvěrů a výpomocí.

Naproti tomu došlo ke zvýšení krátkodobých závazků, významně v položce závazků ke společníkům. Položka rezerv vykazovala v posledním roce nulovou hodnotu.

Graf 3.2: Vývoj celkových pasiv v období let 2002 – 2012

Zdroj: Vlastní zpracování

3.1.3 Vertikální analýza aktiv

V Grafu 3.3 je znázorněna struktura celkových aktiv společnosti. Dominantní položkou je dlouhodobý hmotný majetek - DHM, který zabírá 50 – 60 % celkových aktiv. Oběžná aktiva zaujímají 30 – 40 % celkových aktiv, v dlouhodobém měřítku tento podíl spíše klesá. V posledních sedmi sledovaných letech jsou výrazná i ostatní aktiva s podílem 10 – 13 %. Zpočátku sledovaného období jsou nejvýraznější složkou oběžného majetku zásoby, v dalších letech se začínají dorovnávat podílu krátkodobých pohledávek, které za sledované období zaujímají přibližně 10 – 20 % celkových aktiv. Výjimečně výrazný je podíl krátkodobých pohledávek v roce 2004. Na základě srovnání let 2004 a 2005 lze konstatovat, že v roce 2005 došlo k inkasu části krátkodobých pohledávek, čímž vzrostl podíl finančního majetku na aktivech, přičemž nedošlo k výrazné změně v jiných složkách celkových aktiv. Až na rok 2005 a 2009 představuje finanční majetek zhruba 2 – 5 % celkových aktiv. Výrazně nízký podíl finančního majetku, kolem 1 %, je vykazován v letech 2010 – 2012, vzhledem k výši pohledávek a závazků hrozí podniku riziko platební neschopnosti. V tomto období se struktura aktiv nijak výrazně nemění, dominuje DHM, z oběžného majetku jsou nejvýraznější zásoby a následně krátkodobé pohledávky, výše finančního majetku je jedna z nejnižších za sledované období, naopak výrazná jsou ostatní aktiva.

Jak již bylo uvedeno, významnou položkou je dlouhodobý majetek, zejména hmotný, který se po sledované období podílí na celkových aktivech zhruba z 50 – 60 %. V roce 2002 se ze složek DHM na celkových aktivech nejvíce podílejí položky stavby (18,1 %) a základní stádo (13,5 %). Od roku 2005, s mírnými výkyvy, stoupá podíl samostatných movitých věcí, který roku 2012 dosahuje 19,0 %, tedy nejvíce z položek DHM. Příčinou byly inovační kroky podniku významných částek, které i přes vliv odpisů navyšují položku samostatných movitých věcí. Naproti tomu podíl základního stáda na celkových aktivech v průběhu let klesá, v roce 2012 činí 5,9 %. V DFM je obsažen pouze podíl sledovaného podniku ve společnosti SA TRANS, s.r.o., který v sumě celkových aktiv zaujímá nepatrných 0,4 – 0,9 %.

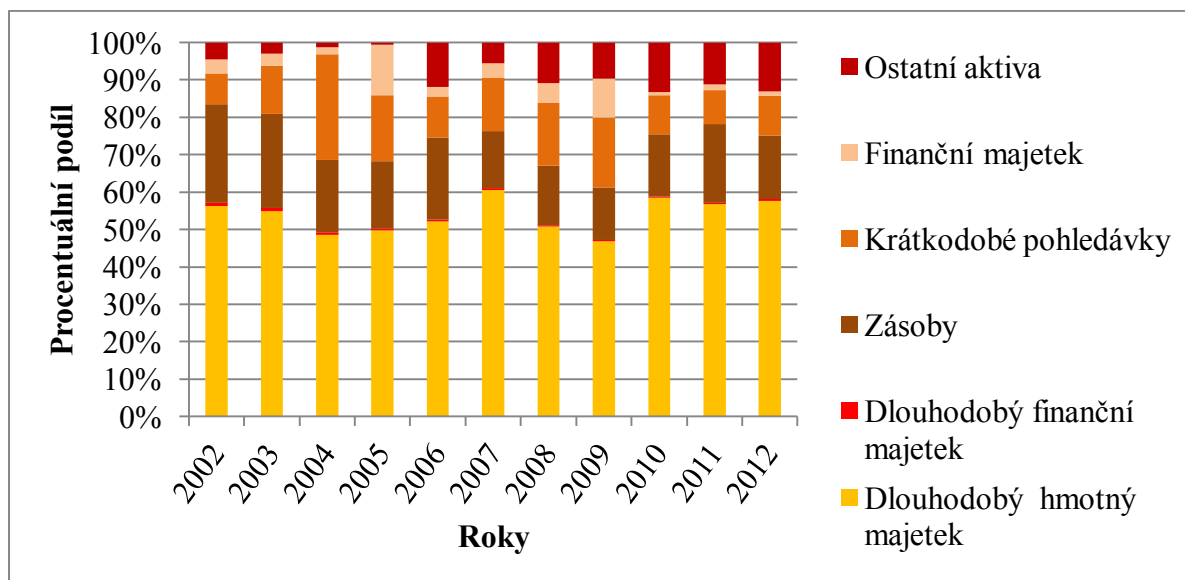
Oběžný majetek se za sledované období podílí na celkových aktivech zhruba z 30 – 40 %, trendem je spíše snižování. Výjimkou jsou roky 2004 a 2005, kdy oběžná aktiva dosáhla podílu téměř 50 %. V roce 2004 výrazně vzrostla výše oběžných aktiv, na čemž se podílel zejména nárůst krátkodobých pohledávek, nejvýrazněji daňových pohledávek, což je zřetelné i z Grafu 3.3. V následujícím roce došlo k inkasu části pohledávek na bankovní účet, o čemž svědčí mj. i snížení podílu krátkodobých pohledávek na aktivech a zvýšení podílu finančního majetku na aktivech, přičemž ostatní podíly aktiv nevykazují takto výrazné změny. V roce 2002 a 2003 jsou z položek oběžných aktiv nejvýraznější zásoby, které tvoří přibližně 25 – 26 % celkových aktiv, z nichž největší část zaujímá položka zvířat. Od roku 2004 do 2012 se podíl zásob pohybuje v hrubém rozmezí 15 – 20 %. Krátkodobé pohledávky se na celkových aktivech za sledované období podílí přibližně 10 – 20 %, s výjimkou roku 2004, 28,3 %. Nejvyššími částkami operují pohledávky z obchodních vztahů a daňové pohledávky. Podíl finančního majetku na celkových aktivech v letech 2002 – 2012 se nachází v přibližném rozmezí 1 – 5 %, výjimkou jsou roky 2005, 13,5 %, a 2009, 10,4 %, kdy došlo k výraznému navýšení finančních prostředků na bankovním účtu.

Výše ostatních aktiv, položek časového rozlišení, v částce celkových aktiv není zanedbatelná, a to zejména v posledních sedmi sledovaných letech. V procentuálním vyjádření se pohybuje kolem 10 – 13 %, přičemž podstatnou část zaujímají příjmy příštích období.

V letech 2010 – 2012 je struktura aktiv téměř srovnatelná. Aktiva jsou vykazována v řádech 11 mil. Kč. Dlouhodobý majetek se pohybuje okolo 58 %, oběžný majetek přibližně 30 % a ostatní aktiva kolem 12 %. Ze složek dlouhodobého majetku, významný podíl na celkových aktivech vykazují samostatné movité věci, stavby a pozemky. Ve skupině oběžného majetku jsou nejvýraznější zásoby, zejména zásoby zvířat a výrobků, a následně

pohledávky, konkrétně pohledávky z obchodních vztahů a jiné pohledávky (tj. nesplacená výše půjčky, poskytnutá společnosti SA TRANS, s.r.o.).

Graf 3.3: Struktura aktiv v letech 2002 – 2012

Zdroj: Vlastní zpracování

3.1.4 Vertikální analýza pasiv

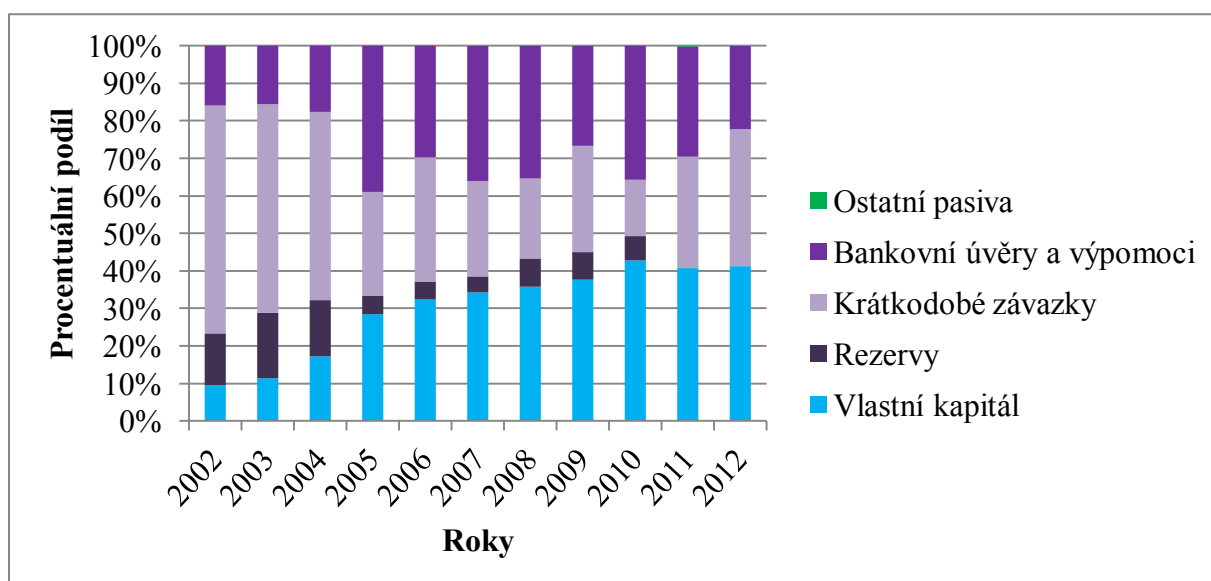
Z Grafu 3.4 lze vysledovat strukturální rozložení celkových pasiv. Cizí zdroje za sledované období převyšují vlastní kapitál, a to v prvních třech letech velmi výrazně. Ve výchozím roce 2002 podnik vykázal ztrátu za toto účetní období, a navíc zde figurovala i akumulovaná ztráta z minulých let, obě tyto záporné položky měly za následek nízký stav vlastního kapitálu. Postupným zvyšováním zisku a úhradou ztráty z minulých let dochází k navyšování vlastního kapitálu, a to až do roku 2010, kdy se tento vývoj značně zpomalil. Cizí zdroje se v každém roce podílí na celkových pasivech více než 50 %, trendem je spíše snižování. Nejvýraznější položkou cizích zdrojů jsou krátkodobé závazky, a to zejména v prvních třech letech. Vzhledem k nízkému podílu finančního majetku a krátkodobých pohledávek v tomto období lze soudit, že se podnik ocitl ve finančních potížích, ze kterých se zřejmě dostal v roce 2005, kdy výrazně narostl podíl bankovních úvěrů a výpomocí a snížila se výše krátkodobých závazků. Od tohoto roku je položka bankovních úvěrů a výpomocí v Grafu 3.4 mnohem výraznější. Od roku 2002 do 2010 byla v cizích zdrojích zachycena i položka rezerv, která v letech 2011 a 2012 vykazovala nulový zůstatek. Podíl ostatních pasiv, položek časového rozlišení, na celkových pasivech je tak zanedbatelný, že jej v Grafu 3.4 téměř nelze postřehnout.

V roce 2002 se vlastní kapitál podílel na celkových pasivech pouhými 9,6 %, a to i přes vysoký podíl kapitálových fondů, 30,8 %. Příčinou byla skutečnost, že podnik vykazoval vysokou částku neuhrazené ztráty minulých let a ztráty běžného účetního období, která měla vliv na nízkou hodnotu vlastního kapitálu. Podíl velikosti ztráty na celkových pasivech činil 23,7 %. V následujících letech již podnik dosahoval zisku, kterým byla postupně uhrazována ztráta minulých let. Od roku 2007, po poslední úhradě ztráty minulých let, společnost vygenerovaný zisk převáděla do položky nerozděleného zisku minulých let, která se v posledních třech sledovaných letech podílela na pasivech zhruba 18 %.

Podíl cizích zdrojů na celkových pasivech se za sledované období značně měnil, v roce 2002 činil 90,4 %, o deset let později 58,8 %. Výše rezerv v období tvorby, tj. 2002 – 2004 a 2008 – 2010, zaujímá větší část pasiv nežli v období čerpání, tj. 2005 – 2007. V letech 2011 a 2012 vykazuje položka rezerv nulový zůstatek. Krátkodobé závazky v prvních třech sledovaných letech zabírají největší část celkových pasiv, až 60,7 %. V dalších letech se tato položka pohybuje v hrubém rozmezí 20 – 30 %, výjimkou jsou roky 2010, 15 %, a 2012, 36,6 %. Nejvyššími částkami se vyznačují závazky z obchodních vztahů, v posledních dvou letech je výrazně převyšují závazky ke společníkům. V letech 2002 – 2004 není podnik zadlužen u bankovních institucí, vykazuje hodnotu krátkodobých finančních výpomocí, kolem 16 – 17 % celkových pasiv. Každý následující rok, kromě let 2009, 2011 a 2012, společnost čerpá bankovní úvěry, jejichž výše, po zohlednění splátek, se podílí na celkových pasivech v rozmezí 20 – 35 %. Nejmenší podíl vykazují v roce 2005, 13,7 %.

V letech 2011 a 2012 hodnota pasiv dosahuje téměř 12 mil. Kč, na nichž se vlastní kapitál podílí přibližně 41 % a cizí zdroje 59 %. V rámci položek vlastního kapitálu, největší část pasiv v obou letech zaujímají kapitálové fondy, 21 %, a nerozdělený zisk minulých let, 18 %. Roku 2011 částky krátkodobých závazků a bankovních úvěrů a výpomocí dosahují téměř stejné výše, v procentuálním vyjádření téměř 30 % pasiv. Roku 2012 převyšují krátkodobé závazky hodnotu bankovních úvěrů a výpomocí, znatelná je zejména výše závazků ke společníkům.

Graf 3.4: Struktura pasiv v letech 2002 – 2012

Zdroj: Vlastní zpracování

3.2 Horizontální a vertikální analýza výkazu zisku a ztráty

V této části bakalářské práce je provedena horizontální a vertikální analýza výkazu zisku a ztráty podniku AGRO-BESKYD, spol. s r. o. za jedenáctileté období. Výchozím zdrojem dat je výkaz zisku a ztráty z let 2002 – 2012 (viz Příloha 3).

Základem horizontální analýzy je porovnání hodnot jednotlivých položek výkazu zisku a ztráty v čase. Zjištěné změny jsou vyjádřeny v absolutní formě, na základě vzorce (2.1), a relativní formě, na základě vzorce (2.2). Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty zachycuje podíl jednotlivých položek na celkových výnosech. Výsledky jsou vyčísleny pomocí vzorce (2.3). Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty je obsažena v Příloze 7, absolutní vyjádření, a v Příloze 8, relativní vyjádření. Vertikální analýzu výkazu zisku a ztráty lze nalézt v Příloze 9.

3.2.1 Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty

Z Grafu 3.5 lze vysledovat vývoj celkových výnosů, celkových nákladů a výsledku hospodaření po zdanění. Nepřímo graf zobrazuje také výsledek hospodaření před zdaněním, který představuje rozdíl mezi výnosy a náklady. Výsledek hospodaření po zdanění je mj. ovlivněn výší sazby daně z příjmů právnických osob v jednotlivých letech. Ve výchozím roku 2002, jako v jediném ze sledovaných let, podnik vygeneroval ztrátu, v Grafu 3.5 je evidentní převýšení nákladů nad výnosy. V dalších letech již dochází k tvorbě zisku. Výrazně vysokých výnosů podnik dosáhl v roce 2004, což bylo způsobeno zejména výrazným navýšením

položky ostatních provozních výnosů, jejíž největší část zaujímají přijaté dotace. Náklady v tomto roce dosahují, stejně jako výnosy, nejvyšší hodnoty, avšak jejich růst je z větší části zapříčiněn navýšením výkonové spotřeby. Již roku 2005 je zaznamenán prudký pokles výnosů, který byl způsoben zejména podstatným snížením tržeb z prodeje materiálu. Na druhou stranu se snížily i náklady, k čemuž značně přispělo snížení položky zůstatkové ceny prodaného materiálu. I přes tyto skutečnosti bylo dosaženo vyššího zisku než v předcházejícím roce, a to i díky tomu, že byla vyměřena nižší daň z příjmů než v roce předcházejícím. Nejvyšší zisk byl vykázán v roce 2007, počínaje následujícím rokem dochází k jeho snižování. Za alarmující lze považovat vývoj v letech 2010 – 2012, kdy je výše výnosů dorovnávána výší nákladů, přičemž hodnota zisku je natolik nízká, že ji v Grafu 3.5 nelze téměř zachytit.

Jak již bylo uvedeno, situace, kdy náklady převyšují výnosy, nastala za sledované období pouze v roce 2002. Následující dva roky výnosy prudce rostou. Největší navýšení, 34,26 %, 2 105 tis. Kč, je vykázáno v roce 2003, na čemž podstatný vliv mají tržby z prodeje materiálu, tj. tržby z prodeje motorové nafty. Naopak znatelný propad nastává v roce 2005, kdy se výnosy oproti minulému roku snížily o 33,05 %, 3 424 tis. Kč. Příčinou byl značný pokles tržeb z prodeje materiálu. Po tomto roce nastává čtyřleté období mírného růstu výnosů. V roce 2009 dochází k dalšímu propadu, tentokrát o 14,17 %, 1 221 tis. Kč, který je vystřídán nárůstem o 8,72 %, 645 tis. Kč. V letech 2010 – 2012 se výše výnosů příliš nemění, mírně se snižuje.

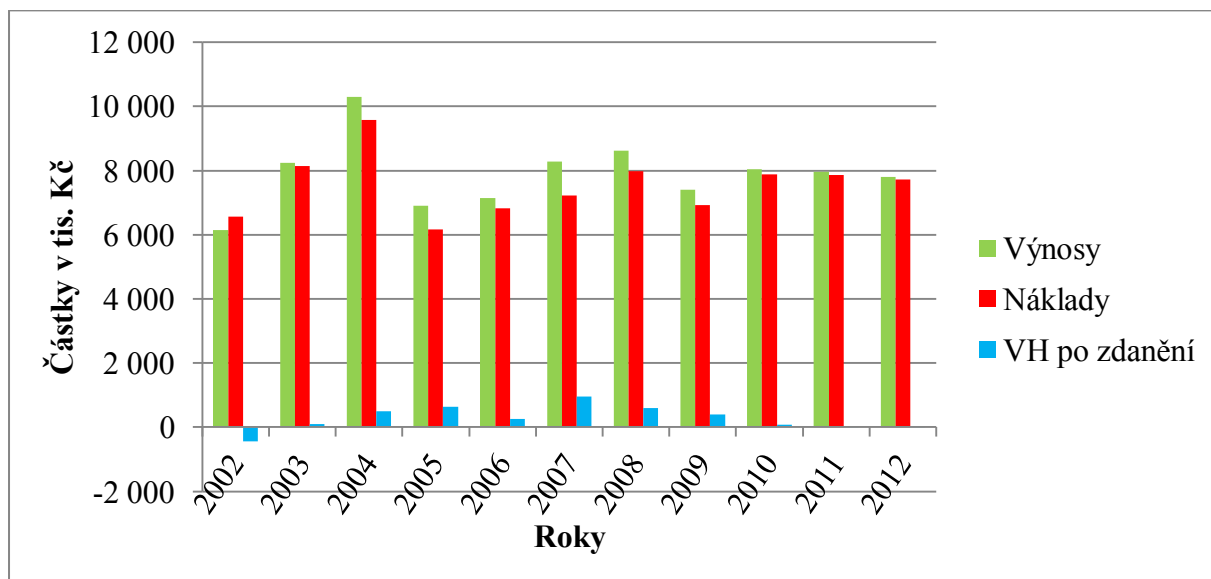
V letech 2003 – 2012 se výše nákladů nachází pod úrovní výnosů. Období růstů a poklesů nákladů se v tomto případě shoduje s vývojem výnosů. V posledních třech sledovaných letech se rozdíl mezi výší těchto dvou položek snižuje, čímž dochází i k postupnému snižování zisku.

Za sledované období pouze v roce 2002 podnik dosáhl ztráty. Již v následujícím roce výsledek hospodaření účetního období nabyl kladné hodnoty, 102 tis. Kč, přičemž položka se zvýšila v porovnání s rokem předcházejícím o 546 tis. Kč, 124,7 %. V následujících dvou letech podnik dosahoval stále vyššího zisku. V roce 2006 společnost vykazovala výrazně nižší zisk po zdanění nežli v předchozím roce, a to i přes to, že se daň z příjmů právnických osob snížila oproti roku předcházejícímu o 2 %. Příčinu lze hledat na straně nákladů, jejichž nárůst o 10,88 %, 670 tis. Kč, byl výraznější nežli navýšení výnosů o 3,41 %, 235 tis. Kč. Nejvyššího nárůstu v absolutním vyjádření zaznamenala položka výsledku hospodaření účetního období v roce 2007, 689 tis. Kč, 258,1 %. Sazba daně z příjmů zůstala ve stejné výši jako v roce předcházejícím. Velmi výrazně se zvýšily výnosy, 16,01 %, 1 142 tis. Kč, nárůst

nákladů již tak markantní nebyl, 5,89 %, 402 tis. Kč. Od roku 2008 dochází k postupnému snižování čistého zisku.

V období let 2010 – 2012 se nemění sazba daně z příjmů právnických osob, což umožňuje přesnější srovnání. Ve výši výnosů, nákladů i výsledku hospodaření po zdanění nedochází k výrazným změnám. Z Grafu 3.9 je možné vysledovat mírné snižování těchto položek. V letech 2011 a 2012 je meziroční pokles výnosů vyšší nežli pokles nákladů, i přes to je jejich výše dostačující k tvorbě zisku. Zisk po zdanění klesl v roce 2012 na hodnotu pouhých 19 tis. Kč. Oproti roku 2011 se snížil o 26,9 %, což v absolutním vyjádření činí 7 tis. Kč.

Graf 3.5: Vývoj výnosů, nákladů a výsledku hospodaření

Zdroj: Vlastní zpracování

3.2.2 Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty

V Grafu 3.6 je zobrazena struktura výnosů. Z důvodu přehlednosti nejsou v grafu obsaženy položky, které za sledované období nedosáhly ani 1% podílu na celkových výnosech. Největší část výnosů zabírají výkony, tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu a ostatní provozní výnosy. V letech 2002 a 2004 se objevuje méně výrazná položka mimořádných výnosů, která byla v obou letech vytvořena pro odpis závazků. Pouze v roce 2008 je zaznamenána hodnota ostatních finančních výnosů, činí 96 tis. Kč a odpovídá 1,1 % celkových výnosů. Položka výkonů nevykazuje za sledované období extrémní změny či výkyvy, její podíl se pohybuje v rozmezí 23 – 34 %. Naopak značné změny lze postřehnout u položek tržeb z prodeje dl. majetku a materiálu a ostatních provozních výnosů. V Grafu 3.7

je zřetelné, že zpočátku dominující tržby z prodeje dl. majetku a materiálu se postupně snižovaly a jejich pozice dominující položky byla obsazena ostatními provozními výnosy. Jelikož drtivou většinu ostatních provozních výnosů tvoří přijaté dotace, je zřejmá závislost podniku na těchto příjmech. Je možné si povšimnout, že rok vstupu České republiky do Evropské unie je zároveň rokem, od kterého sledovaný podnik začal přijímat vyšší částky dotací.

Ze součtové položky výkonů, zaujímají podstatný podíl na celkových aktivech tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb, jenž jsou tvořeny zejména tržbami z prodeje telat, březích jalovic, býků, sena a v posledních letech také hovězí čtvrti. Podíl výkonů na celkových výnosech se ve sledovaném období pohybuje v rozmezí 23 – 34 %. Nejmenší část výnosů zaujímají výkony v roce 2003, 23,6 %. V tomto roce došlo k výraznému navýšení tržeb z prodeje materiálu, viz horizontální analýza, čímž vzrostl i jejich podíl na výnosech, a to na hodnotu 56,5 %. Nejvyšší podíl zaznamenaly výkony v roce 2011, téměř 40 %.

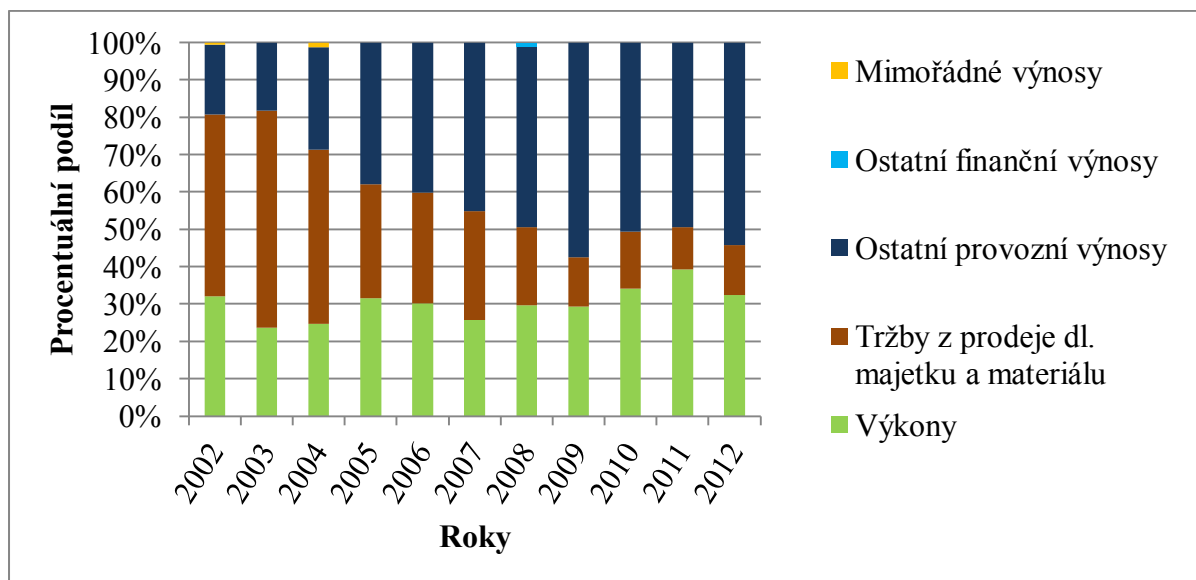
Postupné snižování podílu na celkových výnosech se týká součtové položky tržeb z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu. Výrazně vyšších hodnot dosahují tržby z prodeje materiálu, z nichž konkrétní podstatnou část tvoří tržby z prodeje nafty. Tržby z prodeje dlouhodobého majetku dosahují v letech 2002 – 2012 maximálně 10,9% podílu na výnosech. Konkrétně tuto položku každým rokem naplňují tržby z prodeje dojníc a v pěti letech se vyskytují i tržby z prodeje strojů. V roce 2002 činil podíl tržeb z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu na výnosech 48,4 %, v roce 2012 13,3 %.

Naopak ostatní provozní výnosy za sledované období postupně narůstaly z hodnoty 1 145 tis. Kč, pro rok 2002, až do výše 4 228 tis. Kč, pro rok 2012. Podíl na výnosech vzrostl během deseti let z 18,6 % na 54,2 %. Celkovou výši ostatních provozních výnosů značně ovlivňují přijaté dotace, které tvoří podstatnou část ostatních provozních výnosů. Zřejmé je zvyšování podílu na výnosech od roku 2004, kdy Česká republika vstoupila do Evropské unie, čímž se podniku otevřela možnost čerpat prostředky z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova. V roce 2012 tvoří ostatní provozní výnosy 54,2 % celkových výnosů podniku, což odpovídá částce 4 228 tis. Kč. Přitom přijaté dotace v tomto roce činily 4 081 tis. Kč.

V posledních třech sledovaných letech se struktura výnosů nijak zvlášť výrazně neměnila. S podílem pohybujícím se mírně nad 50 % převyšují ostatní provozní výnosy, jejichž hlavní složkou jsou přijaté dotace. Tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu zaujímaly zhruba 14 %, výkony přibližně 33 %. Avšak v roce 2011 dosahoval podíl výkonů

na výnosech 39,2 %, přičemž tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu se na výnosech podílely 11,4 %.

Graf 3.6: Struktura výnosů v letech 2002 – 2012

Zdroj: Vlastní zpracování

Z Grafu 3.7 lze vyčíst informace o tom, z kolika procent se jednotlivé nákladové položky podílí na celkových výnosech. Z důvodu přehlednosti nebyly do grafu zahrnuty položky, které za sledované období nedosáhly vyššího než 1,5% podílu na celkových výnosech. Z graficky znázorněných položek nejmenší podíl výnosů odčerpávají ostatní provozní náklady, nákladové úroky a daň z příjmů za běžnou činnost. Žádná z těchto položek nepřesahuje za sledované období 8% podíl. Z Grafu 3.7 je zřetelný postupný růst podílu výkonové spotřeby na téměř 50 % v roce 2012. V podílu osobních nákladů na výnosech nebyly zaznamenány extrémní změny, pouze v roce 2012 bylo dosaženo výraznějšího nárůstu, a jelikož zůstal počet pracovníků oproti předcházejícímu roku nezměněn, byla tato změna způsobena úpravou odměňování. V Grafu 3.7 je zřetelné, že počínaje rokem 2005 začal podnik výrazně investovat do nákupu dlouhodobého majetku, zejména strojů, což se následně projevilo i ve zvyšujících se odpisech tohoto majetku. Zůstatková cena prodaného dl. majetku a materiálu se v průběhu sledovaného období vyvíjí téměř stejně jako tržby z prodeje dl. majetku a materiálu, viz Graf 3.6, tyto položky spolu do jisté míry souvisí. V počátečních letech sledovaného období zaujímají jak tržby z prodeje dl. majetku a materiálu tak zůstatková cena tohoto majetku nejvyšší podíl na výnosech, postupně se tento podíl snižuje. V roce 2012 je podíl tržeb z prodeje dl. majetku a materiálu 13,3 %, v případě zůstatkové

ceny dl. majetku a materiálu nepřesáhne 10 %. V Grafu 3.7 je znázorněn podíl, který změna stavu rezerv a opravných položek (OP) zaujímá ve výši celkových výnosů, nelze z něj však posoudit, zda došlo k tvorbě či čerpání rezerv. Nejvýraznějšího podílu u této položky bylo dosaženo v roce 2011, kdy došlo k čerpáním rezerv či rušení OP, což znamená, že o tuto konkrétní hodnotu bude navýšen provozní VH. V roce 2012 nebyla zaznamenána žádná změna ve stavu rezerv a OP.

Jak již bylo zmíněno, zřetelný je růst podílu výkonové spotřeby, který v roce 2002 činil 25,7 % a v roce 2012 48,2 % celkových výnosů. Díky tomu, že v prvních dvou sledovaných letech byla částka výkonů vyšší než částka výkonové spotřeby, byla tvořena kladná přidaná hodnota, vliv obchodní marže byl zanedbatelný. Od roku 2004 se výkonová spotřeba podílela na výnosech vyšší měrou než výkony, výsledkem byla tvorba záporné přidané hodnoty, která v roce 2012 činila 1 224 tis. Kč.

Osobní náklady se v letech 2002 – 2012 výrazně neměnily. Podílem na celkových výnosech se pohybovaly v rozmezí 10 – 17 %. Výjimkou byl rok 2012, kdy zaujímaly 19,2 % výnosů. Osobní náklady úzce souvisí s odměňováním a počtem pracovníků. Na počátku období podnik zaměstnával 6 pracovníků, od roku 2005 do roku 2008 jich bylo 7, a počínaje rokem 2009 společnost zaměstnává 5 pracovníků. Z toho vyplývá, že výrazné navýšení v roce 2012 bylo způsobeno navýšením mzdových nákladů a s tím spojených plateb pojištění.

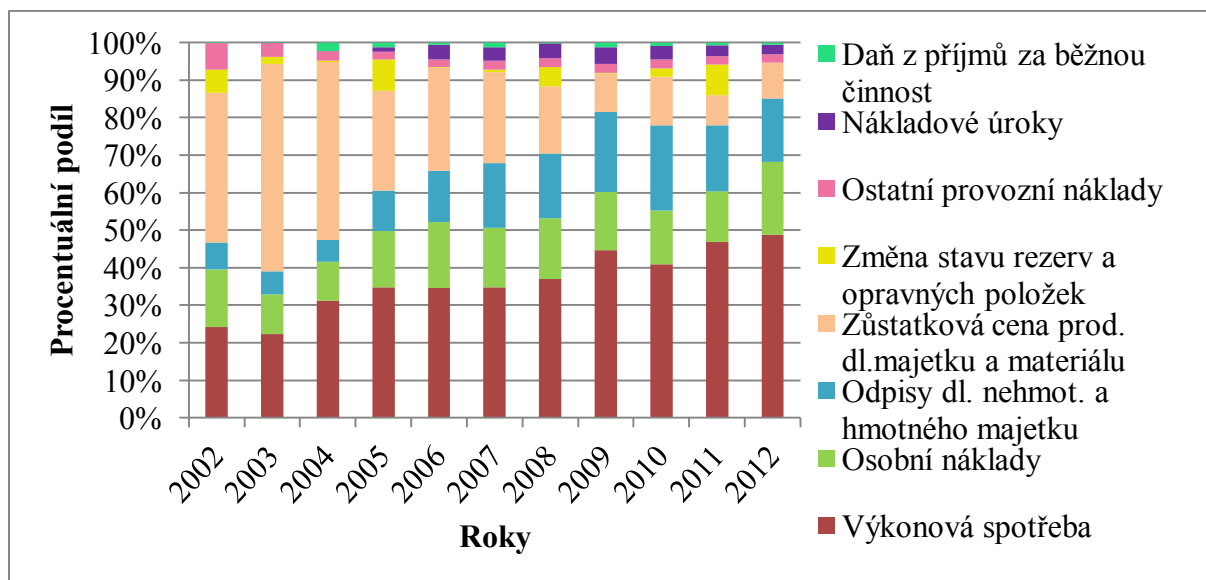
Zjednodušeně se dá říci, že čím více podnik nakupuje dlouhodobý hmotný majetek, tím je znatelnější růst odpisů, jejichž výše se následně projeví i ve zvyšujícím se podílu odpisů na výnosech. Nejvyšší podíl je vykázán v roce 2010, a to 23,2 %.

Podíl zůstatkové ceny prodaného dlouhodobého majetku a materiálu se za sledované období rapidně snížil, a to z 42,4 % za rok 2002 na 9,3 % za rok 2012. Podstatnou část této položky tvoří hodnota prodaného materiálu. Vývoj podílu prodaného materiálu následuje vývoj podílu tržeb z prodeje materiálu, který vykazuje rovněž klesající tendenci. Po celé sledované období platí, že podíl zůstatkové ceny prodaného dl. majetku a materiálu na výnosech je nižší než podíl tržeb z prodeje dl. majetku a materiálu. Tento vývoj zaručuje, že prodej dl. majetku a materiálu není ztrátový.

Z Grafu 3.7 není znatelné, zda dochází k čerpání (rušení) či tvorbě rezerv a OP. Je zřejmý pouze procentuální podíl částky položky změny stavu rezerv a OP na celkových výnosech. V letech 2003, 2005, 2006, 2008, 2010 a 2011 byla vykázána záporná hodnota této položky, která byla způsobena vlivem čerpání rezerv či rušení OP. Záporné hodnoty nákladové položky změny stavu rezerv a OP při zjišťování provozního VH nesnižují (jako náklady), ale zvyšují provozní VH, dochází totiž ke snížení hodnoty provozních nákladů.

V roce 2012 vykazuje změna stavu rezerv a opravných položek nulovou hodnotu. Nejvyššího podílu na výnosech tato položka dosahuje v roce 2011, a to 9,5 %, tj. - 760 tis. Kč.

Graf 3.7: Podíl nákladových položek na celkových výnosech

Zdroj: Vlastní zpracování

4 Aplikace ukazatelů finanční analýzy v zemědělském podniku a zhodnocení výsledků

V této části práce je podnik analyzován prostřednictvím poměrových ukazatelů, které jsou dle podobnosti rozčleněny do skupin. Budou využity ukazatele rentability, aktivity, zadluženosti a likvidity. Vzhledem k tomu, že právní forma analyzovaného podniku je společnost s ručením omezeným, nelze použít ukazatele kapitálového trhu, které vychází z tržních hodnot.

4.1 Ukazatele rentability

Ziskovost je jednou z nejsledovanějších veličin, na kterou je kladen velký důraz. Tab. 4.1 obsahuje základní ukazatele, sledující rentabilitu aktiv, rentabilitu vlastního kapitálu, rentabilitu dlouhodobých zdrojů a rentabilitu tržeb. Hodnoty ukazatelů za pětileté období jsou vyčísleny v Tab. 4.1. Příloha 10 obsahuje vývoj ukazatelů za celé sledované období. Pokud hodnoty ukazatelů rentability vykazují v čase rostoucí tendenci, je to známka příznivého vývoje. Naopak snižování či dokonce záporné hodnoty ukazatelů v dlouhodobém měřítku mohou být varovným signálem před hrozícím bankrotem společnosti.

Veškeré uvedené ukazatele rentability od roku 2008 klesají, a to zpočátku rapidně. V roce 2007, kdy byl vygenerován nejvyšší zisk, byly zaznamenány také nejvyšší hodnoty ukazatelů ROA, 11,8 %, a ROS, 21,04 %. Oproti tomu nejvyšších hodnot ukazatelů ROE a ROCE bylo dosaženo v roce 2004, kdy čistý zisk tvořil více než 40 % vlastního kapitálu a EBIT více než 30 % dlouhodobých zdrojů. V Příloze 10 si lze povšimnout záporných hodnot ukazatelů rentability v roce 2002, tyto záporné hodnoty jsou odrazem ztráty vygenerované v tomto roce. Extrémní je zejména hodnota ROE, která činila - 79,06 %, což znamená, že na každou korunu vlastního kapitálu připadalo 79,06 haléřů ztráty. V Tab. 4.1 si lze povšimnout nízkých hodnot ukazatelů rentability zejména v posledních třech sledovaných letech, což nemusí automaticky znamenat hrozící úpadek, zneklidňující je spíše jejich klesající tendence.

Mnohem vážnější je situace, která je zachytitelná od roku 2010, kdy ROE je nižší než ROA. Vlastní kapitál, je takový finanční zdroj, který byl do společnosti vložen společníky či vytvořen samotnou činností společnosti, nesplácí se, a očekává se, že bude přinášet společníkům co nejvyšší návratnost v podobě čistého zisku, přičemž tato návratnost není předem známá ani zaručená. Na druhou stranu cizí kapitál je kapitálem vypůjčeným na určitou dobu, na základě smluv, vrací se zpět věřitelům a ti za vypůjčení požadují předem

známou odměnu. Společníci podstupují větší riziko než věřitelé, a proto by i ROE mělo být větší než ROA, jelikož ROA zahrnuje i zhodnocení cizího kapitálu. Pokud je ROE nižší než ROA, znamená to, že pro společníky by bylo výhodnější půjčovat volné peněžní prostředky, nežli je investovat do společnosti.

Tab. 4.1: Ukazatele rentability (v %)

Ukazatel	Vzorec	Roky				
		2008	2009	2010	2011	2012
ROA	(2.4)	7,91	6,19	3,97	3,12	2,23
ROE	(2.5)	13,85	8,20	1,73	0,53	0,39
ROCE	(2.6)	10,21	8,77	4,74	4,52	3,59
ROS	(2.7)	13,95	12,48	2,12	0,65	0,53

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak již bylo uvedeno, vlivem ztráty jsou v roce 2002 vykazovány záporné hodnoty všech sledovaných ukazatelů rentability. Nejvyšší hodnoty rentability aktiv bylo dosaženo v roce 2007. Jedna koruna aktiv byla v roce 2007 schopna vygenerovat 11,8 haléřů zisku. Největší vliv na tuto situaci měla velikost zisku, který v roce 2007 dosáhl nejvyšší hodnoty, čímž došlo ke zvýšení rentability tržeb i rentability aktiv, i přes to, že obrat celkových aktiv byl nižší než v minulém roce. Od roku 2008 ukazatele rentability klesají. V roce 2012 vykazuje jedna koruna aktiv 2,23 haléřů zisku.

Ve ztrátovém roce 2002 dosáhla hodnota rentability vlastního kapitálu záporných hodnot, - 79,06 %. Na jednu korunu vlastního kapitálu připadalo 79,06 haléřů ztráty. ROE dosáhla vrcholu v roce 2004, a to ve výši 42,51 %. Jedna koruna vlastního kapitálu byla schopna přinést 42,51 haléřů čistého zisku, a to vlivem relativně nízkého vlastního kapitálu a zvyšující se velikosti čistého zisku. Od roku 2007 se ROE snižuje mnohem rapidněji nežli rentabilita aktiv. ROE může klesat ze tří hlavních důvodů, a to kvůli nižšímu vytvořenému zisku společnosti, nárůstu úrokové míry cizího kapitálu, zvýšení podílu vlastního kapitálu na celkovém kapitálu a kombinací těchto příčin. V tomto případě došlo k postupnému zvyšování podílu vlastního kapitálu na celkovém kapitálu, v posledních pěti letech však významněji klesala velikost zisku. V roce 2012 přinesla jedna koruna vlastního kapitálu pouze 0,39 haléřů čistého zisku.

Stejně jako ROE i rentabilita dlouhodobých zdrojů vykazuje nejvyšší hodnotu v roce 2004, 32,29 %. Na jednu korunu dlouhodobých zdrojů připadlo 32,29 haléřů zisku, EBITu. Následující dva roky se ROCE snižovala, poslední nárůst byl zaznamenán v roce 2007, a to

16,92 %. Od roku 2008 došlo ke snižování, i když ne tak rapidnímu jako v případě ROE nebo ROS.

Rentabilita tržeb, počítána pomocí čistého zisku, dosáhla vrcholu v roce 2007, kdy jedna koruna tržeb vygenerovala 21,04 haléřů čistého zisku. Od roku 2008 rentabilita tržeb klesá. V tomto období nedochází pouze k rapidnímu snižování čistého zisku, ale i hodnoty tržeb zaznamenávají značné výkyvy, a to zejména tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu. V roce 2012 každá koruna tržeb přinesla jen 0,53 haléřů čistého zisku.

4.2 Ukazatele aktivity

U ukazatelů obrátkovosti se sleduje, kolikrát za rok se složky majetku „obrábí“ v tržbách. Pomocí ukazatelů doby obratu je vyčíslena délka trvání jedné obrátky ve dnech. V Tab. 4.2 jsou uvedeny obrat celkových aktiv, obrat zásob, a to spolu s dobou obratu celkových aktiv, zásob, pohledávek a závazků. Hodnoty ukazatelů v Tab. 4.2 jsou vyčísleny za pětileté období, pro zbylé údaje je odkazováno na Přílohu 10. Použitá zkratka DO vyjadřuje dobu obratu. Z důvodu úspory místa v Tab. 4.2 výraz aktiva nahrazuje označení celková aktiva. Ve všech vzorcích uvedených v Tab. 4.2 se pracuje s položkou tržeb. Do této položky byly zahrnuty nejen tržby z prodeje zboží a výkony, ale i tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu. Důvodem tohoto postupu byly vysoké hodnoty, které podnik v těchto položkách vykázal, což svědčí o značné aktivitě v oblasti prodeje dlouhodobého majetku a materiálu. Pokud obraty rozvahových položek v čase rostou, je možné to považovat za příznivý jev. Naproti tomu je u ukazatelů doby obratu kladen důraz na snižování hodnot.

Tab. 4.2: Ukazatele aktivity

Ukazatel	Vzorec	Roky				
		2008	2009	2010	2011	2012
Obrat aktiv	(2.8)	0,36	0,25	0,35	0,34	0,30
Obrat zásob	(2.9)	2,23	1,76	2,12	1,60	1,76
DO aktiv	(2.10)	1013,93	1453,87	1033,28	1070,98	1201,28
DO zásob	(2.11)	161,62	204,93	170,20	224,72	204,32
DO pohledávek	(2.12)	169,64	269,46	108,42	96,86	127,13
DO závazků	(2.13)	228,27	428,42	168,30	330,07	453,93

Zdroj: Vlastní zpracování

Z hodnot DO aktiv, uvedených v Tab. 4.2, je zřejmé, že podniku trvá více než 3 roky, než se hodnota celkových aktiv tzv. obrátí v tržbách. Za negativní lze považovat zejména vzrůstající tendenci této položky. Podobná situace je reflektována i u zásob, kdy podniku trvá i více než polovinu roku než se jejich hodnota vrátí v podobě tržeb. Z Tab. 4.2 by se hodnoty obratovosti a DO zásob mohly zdát jako kolísavé, ale z Přílohy 10 je zřejmé, že v dlouhodobém měřítku DO zásob spíše roste, což opět není pozitivní vývoj. Z hodnot DO pohledávek a DO závazků je zřejmé, že nebylo porušeno pravidlo solventnosti, DO závazků je po celé sledované období vyšší než DO pohledávek. Znepokojivé jsou však jejich hodnoty. Kupříkladu v roce 2012 zaplatí podnik průměrně své závazky až za více než jeden rok, pohledávky inkasuje průměrně za více než 127 dnů.

Z Přílohy 10 je patrné, že pouze v letech 2003 a 2004 se celková aktiva v tržbách obrátila právě či více než jedenkrát, čemuž také odpovídala nejnižší doba obratu celkových aktiv za sledované období. V roce 2004 trvalo zhruba celý rok, než se celková aktiva „zaplatila“ vygenerovanými tržbami. Již následující rok se doba obratu aktiv více než zdvojnásobila, 738,15 dnů. V roce 2005 se celková aktiva obrátila v tržbách 0,49x. Toto snížení obrátky bylo způsobeno zvýšením aktiv, ale zejména výrazným snížením tržeb. Nejnižší hodnota obratu celkových aktiv byla zaznamenána v roce 2009, 0,25, následkem čehož doba obratu aktiv činila 1 453,87 dnů, tzn. více než 4 roky. Právě v roce 2009 vykazují celková aktiva nejvyšší hodnotu za sledované období. V roce 2012 se celková aktiva obrátí v tržbách 0,30x a jedna obrátka aktiv by trvala 1 201,28 dní, tj. více než 3 roky. V dlouhodobém měřítku je trendem spíše snižování obratu aktiv, což nelze považovat za příznivý vývoj, vzhledem k tomu, že jeho hodnoty jsou velmi nízké a naopak hodnoty doby obratu aktiv jsou velmi vysoké.

Nejvyšší a tedy nejpriznivější hodnotu za sledované období vykazuje obrat zásob v roce 2004. Zásoby se za tento rok obrátily v tržbách 5,48x, přičemž jedna obrátka trvala necelých 66 dní. Hlavní vliv na tomto měla vysoká hodnota tržeb. Za rok 2005 byl podnik schopen zásoby prodat a opětovně uskladnit ani ne 3x. Jedna obrátka zásob trvala téměř 134 dnů. Tržby se výrazně snížily oproti minulému roku, a to zejména tržby z prodeje materiálu. Od roku 2008 byly zásoby schopny obrátit se v tržbách přibližně 2x, což se projevilo i na zvýšené době obratu zásob. Nejméně obrátek zásob bylo dosaženo v roce 2011, kdy jedna obrátka trvala téměř 225 dnů. Hodnota zásob byla v tomto roce nejvyšší za sledované období, naproti tomu tržby se snížily. V roce 2012, vlivem navýšení tržeb a snížením zásob, se zvýšila i obrátka zásob, 1,76, a snížila doba průměrné vázanosti zásob na 204,32 dnů. Avšak

v dlouhodobém měřítku vykazují hodnoty obratu zásob snižující tendenci, dokonce znatelnější nežli v případě obratu celkových aktiv.

Průměrná doba inkasa pohledávek byla nejnižší v roce 2002, kdy byly pohledávky placeny průměrně každých 35 dnů. Následující tři roky doba obratu pohledávek roste. Výraznějšího snížení je dosaženo v roce 2006, 81,17 dnů, kdy vlivem zrušení dohadných účtů aktivních klesla hodnota pohledávek, tržby se příliš neměnily. Průměrná splatnost pohledávek dosahovala v roce 2009 nejvyšší hodnoty, a to 269,46 dnů. Pohledávky v tomto roce dosahovaly vrcholných hodnot, na čemž největší podíl měly pohledávky z obchodního styku a jiné pohledávky, půjčka firmě SA TRANS, s.r.o. V následujících třech letech se doba obratu pohledávek pohybuje v rozmezí 96 – 128 dnů.

Nejvyšší doba obratu závazků byla vykázána v roce 2012, kdy byly závazky průměrně hrazeny každých 453,93 dnů. Hodnota krátkodobých závazků v tomto roce dosáhla za sledované období maxima, k čemuž přispělo značné zvýšení závazků ke společníkům. Značně vysoká je i doba obratu závazků v roce 2009, 428,42 dnů. Následujícího roku byla splacena převážná část závazků z obchodního vztahu, díky čemuž se snížila hodnota krátkodobých závazků, a vzrostly tržby, což mělo za následek snížení doby obratu závazků na téměř 169 dnů.

V dlouhodobém měřítku se průměrná doba inkasa pohledávek zvyšuje, což znamená, že odběratelé popř. dlužníci oddalují placení svých závazků vůči společnosti. Naproti tomu i sama společnost se chová ke svým dodavatelům popř. věřitelům stejně a oddaluje placení svých závazků. Za sledované období nedošlo k porušení pravidla solventnosti. Tedy doba obratu závazků byla větší než doba obratu pohledávek. Nejnižší rozdíl mezi těmito veličinami byl vysledován v roce 2008, kdy doba obratu závazků byla vyšší o 58,63 dnů oproti době obratu pohledávek. Naopak nejmarkantnější rozdíl byl zaznamenán v roce 2012, kdy došlo k inkasu pohledávek o 326,8 dnů dříve než k úhradě závazků.

4.3 Ukazatele aktivity a ROS při využití celkových provozních výnosů

V předcházející podkapitole byly ukazatele aktivity a ROS vyčísleny tak, že do položky tržeb, vyskytující se ve vzorcích, byly zahrnuty tržby z prodeje zboží, výkony a také tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu. Avšak za povšimnutí stojí také fakt, že rok od roku dochází k nárůstu ostatních provozních výnosů, které v roce 2012 tvoří více než polovinu celkových výnosů, viz Graf 3.6: Struktura výnosů v letech 2002 – 2012. Na této situaci mají jednoznačný vliv přijaté dotace, které jsou pro zemědělský podnik

charakteristické. Tab. 4.3 znázorňuje hodnoty ukazatelů aktivity, které zachycují fakt, že provoz zemědělského podniku jsou dotace, obsažené ve značné míře v ostatních provozních výnosech, velmi důležité. Tyto hodnoty byly vypočteny dle uvedených vzorců s tím rozdílem, že do položky tržeb byly zahrnuty i ostatní provozní výnosy, tudíž položka tržeb de facto zahrnuje celkové provozní výnosy. To, zda má výše dotací vliv také na ukazatele aktivity, lze zjistit srovnáním hodnot v Tab. 4.3 a Tab. 4.2. Z důvodu úspory místa v Tab. 4.3 výraz aktiva nahrazuje označení celková aktiva.

Tab. 4.3: Ukazatele aktivity při využití celkových provozních výnosů

Ukazatel	Vzorec	Roky				
		2008	2009	2010	2011	2012
Obrat aktiv	(2.8)	0,69	0,58	0,71	0,66	0,65
Obrat zásob	(2.9)	4,35	4,13	4,29	3,17	3,85
DO aktiv	(2.10)	519,11	617,78	510,02	541,88	549,79
DO zásob	(2.11)	82,75	87,08	84,01	113,70	93,51
DO pohledávek	(2.12)	86,85	114,50	53,51	49,01	58,18
DO závazků	(2.13)	116,87	182,05	83,07	167,00	207,75

Zdroj: Vlastní zpracování

Již na první pohled je zřetelné zlepšení respektive zvýšení hodnot ukazatelů obratovosti a v návaznosti na to snížení doby obratu. Je nutno podotknout, že vývoj hodnot ukazatelů v Tab. 4.3 nekoresponduje přesně s vývojem v Tab. 4.2, jak by se mohlo na první pohled zdát. Obratovost celkových aktiv se zrychlila a v návaznosti na tom se snížila doba obratu aktiv, a to zejména v posledních osmi letech, kdy se ostatní provozní výnosy stávaly dominantní položkou celkových výnosů. DO aktiv v posledních pěti letech se snížila z více než 3 let na zhruba 1,5 roku. Rovněž zásoby jsou schopny se v tržbách, respektive provozních výnosech, tzv. obrátit rychleji. DO zásob v posledních pěti letech se zkrátila z původních cca šesti měsíců na cca tři měsíce. I když jsou tyto hodnoty příznivější, vývoj těchto ukazatelů se nezměnil, stále platí, že se obratovost celkových aktiv a zásob v čase snižuje a DO zvyšuje. Pravidlo solventnosti je zachováno i v tomto případě, avšak DO pohledávek a DO závazků se výrazně zkrátila. V roce 2012 činí DO závazků zhruba 207 dnů, což je více než o polovinu méně než je uvedeno v Tab. 4.3, a DO pohledávek se snížila z cca 127 dnů na 58,18 dnů.

Obrat celkových aktiv se po zohlednění ostatních provozních výnosů zvýšil cca o hodnotu 0,2 – 0,4, což znamená, že se celková aktiva obrátí v tržbách rychleji. Zřetelněji to lze vysledovat na době obratu aktiv. Na základě srovnání tabulek jsou nejmarkantnější rozdíly

v DO aktiv zaznamenány v posledních 8 letech, kdy výše dotací tvořila stále větší část výnosů. Kupříkladu v roce 2009 by byly tržby schopny „zaplatit“ celková aktiva za 1 453,87 dnů, viz Tab. 4.2, kdežto celkové provozní výnosy by to zvládly za 617,78 dnů, viz Tab. 4.3, o neuvěřitelných 836,09 dnů dříve, což je o více než 2 roky. I přes to stále platí, že se obrat aktiv v čase snižuje a doba obratu aktiv zvyšuje. Avšak dosazením celkových provozních výnosů do vzorců jsou hodnoty ukazatelů stabilnější, např. DO aktiv se posledních 5 let pohybuje kolem 500 dnů, s výjimkou v roce 2009, viz Tab. 4.3, kdy celková aktiva dosahovala za sledované období maximální výše.

I v hodnotách obratu zásob a DO zásob došlo po zohlednění dotací ke zlepšení. Zásoby se v tržbách obrátí rychleji, a to zhruba o hodnotu 1 – 2. V závislosti na tom se snížila i doba obratu zásob. V Tab. 4.2 se DO zásob průměrně pohybovala v posledních 5 letech kolem 193 dnů. Z Tab. 4.3 lze vyvodit, že za posledních 5 let byly provozní výnosy schopny pokrýt hodnotu zásob průměrně za zhruba 92 dnů. Opět je však třeba poukázat na snižující se obratovost a zvyšující se dobu obratu zásob v čase. Avšak i zde jsou hodnoty v Tab. 4.3 méně kolísavé nežli je tomu v Tab. 4.2.

Doba obratu pohledávek a doba obratu závazků se v důsledku zohlednění ostatních provozních výnosů rovněž snížila. Z Tab. 4.2 lze zřetelně vysledovat značné výkyvy v hodnotách oproti Tab. 4.3, kde jsou hodnoty DO pohledávek stabilnější s výjimkou roku 2009, kam se promítl fakt, že pohledávky dosáhly za sledované období svého maxima. Kupříkladu v roce 2012 inkasovala firma pohledávky za 127,13 dnů, s využitím dotací se tato doba snížila na 58,18 dnů, přičemž předcházející 2 roky se hodnotově příliš nelišily.

V prvních třech letech byl rozdíl mezi hodnotami DO závazků z Tab. 4.2 a hodnotami z Tab. 4.3 zhruba 60 dnů. Čím více však rostou ostatní provozní výnosy a čím zaujímají větší podíl v celkových výnosech, tím se také zvyšuje rozdíl mezi hodnotami v tabulkách a doba obratu závazků se tak liší o zhruba 100 – 250 dnů. V roce 2012 je podnik schopen splatit své závazky za 453,93 dnů, s využitím dotací se tato doba zkrátila na 207,75 dnů.

I při zohlednění ostatních provozních výnosů bylo zachováno pravidlo solventnosti, doba obratu pohledávek je kratší než doba obratu závazků. Bez přihlédnutí k ostatním provozním výnosům byl nejmenší rozdíl mezi těmito ukazateli vysledován v roce 2008, 58,63 dnů, a nejvyšší v roce 2012, 326,80 dnů. Jak již bylo zjištěno, pokud se do výpočtů započítají ostatní provozní výnosy, ukazatele doby obratu se sníží. Nejmenší rozdíl mezi takto vypočítanou dobou obratu pohledávek a dobou obratu závazků byl zaznamenán v roce 2010, 29,56 dnů, naopak nejvyšší ve výchozím roce 2002, 233,21 dnů.

Z uvedeného srovnání vyplývá, že dotace obsažené ve značné míře v ostatních provozních výnosech mají vliv na ukazatele aktivity, zvyšují totiž obrátkovost aktiv a zákonitě snižují dobu obratu. Tímto dochází k rychlejšímu koloběhu v podniku, čímž se stává společnost flexibilnější. Nejen že jsou prostředky vázány ve formě pohledávek kratší dobu, ale i závazky jsou uhrazeny rychleji, což jistě ocení dodavatelé, přičemž ale je stále dodrženo pravidlo solventnosti. V pozadí nezůstávají ani celková aktiva a zásoby, jež jsou prostředky podniku schopny pokrýt za kratší dobu. Avšak dotace neměly vliv na vývoj DO celkových aktiv a zásob, která se v čase zvyšuje, zákonitě se ve sledovaném období snižuje obrátkovost.

Výskytem a velikostí dotací nejsou ovlivněny pouze ukazatele aktivity, nýbrž i rentabilita tržeb, v jejímž vzorci se rovněž objevuje položka tržeb. A proto stojí za to uvést i její hodnoty vycházející mj. také z částky dotací, čímž je de facto získána rentabilita celkových provozních výnosů, Tab. 4.4.

Tab. 4.4: Rentabilita tržeb při využití celkových provozních výnosů (v %)

Ukazatel	Vzorec	Roky				
		2008	2009	2010	2011	2012
ROS	(2.7)	7,14	5,30	1,04	0,33	0,24

Zdroj: Vlastní zpracování

Z porovnání hodnot v Tab. 4.1 s hodnotami v Tab. 4.4 je zřejmé, že s rostoucím podílem ostatních provozních výnosů na celkových výnosech roste i rozdíl v hodnotách ROS. ROS, respektive rentabilita celkových provozních výnosů v Tab. 4.4 dosahuje nižších hodnot nežli rentabilita tržeb v Tab. 4.1, což je matematicky logické, protože stejnou hodnotu zisku v čitateli dělíme větší hodnotou ve jmenovateli. Avšak trend vývoje ukazatele zůstává téměř zachován.

Rentabilita celkových provozních výnosů se od roku 2008 snižuje, přičemž vrcholná hodnota byla zaznamenána v roce 2009. Právě v tomto roce byla 1 Kč provozních výnosů schopna vygenerovat 11,56 haléřů zisku, přičemž samotné tržby v tomto roce vynesly na 1 Kč 21,04 haléřů zisku. Jak již bylo zmíněno, veškeré ukazatele rentability vykazují klesající tendenci a ani rentabilita provozních výnosů není výjimkou. V roce 2012 byla schopna přinést nepatrných 0,24 haléřů zisku na 1 Kč celkových provozních výnosů.

4.4 Ukazatele zadluženosti

Další sledovanou oblastí je zadluženost podniku. V Tab. 4.5 jsou uvedeny hodnoty čtyř ukazatelů zadluženosti za období posledních pěti sledovaných let. Plné údaje jsou obsaženy v Příloze 10. Zkratky VK a A, použité v Tab. 4.5, jsou zkratkami pro vyjádření vlastního kapitálu a aktiv.

Tab. 4.5: Ukazatele zadluženosti

Ukazatel	Vzorec	Roky				
		2008	2009	2010	2011	2012
Celková zadluženost (v %)	(2.14)	64,25	62,31	57,26	59,01	58,76
Podíl VK na A (v %)	(2.15)	35,75	37,69	42,72	40,8	41,24
Zadluženost VK (v %)	(2.16)	179,72	165,32	134,04	144,64	142,48
Úrokové krytí	(2.17)	2,86	2,58	1,56	1,37	1,32

Zdroj: Vlastní zpracování

Z prvních dvou ukazatelů je zřejmá struktura financování aktiv. V posledních pěti letech jsou aktiva financována z cca 60 % cizími zdroji a z cca 40 % vlastním kapitálem. Celková zadluženost vykazuje klesající tendenci, v roce 2002 totiž činila cca 90 %. S postupným zvyšováním vlastního kapitálu docházelo i ke zvyšování podílu vlastního kapitálu na aktivech a k postupnému snižování celkové zadluženosti. Zadluženost VK by se měla pohybovat v doporučeném rozmezí 80 – 120 %. I přes vysokou hodnotu zadluženosti VK, je pozitivní, že hodnota tohoto ukazatele v čase klesá. V roce 2012 na korunu vlastního kapitálu připadá 1,42 Kč cizích zdrojů. Negativní vývoj je zaznamenán u ukazatele úrokového krytí, jehož hodnota se za sledované období snižuje, a to nejen vlivem snižujícího se zisku od roku 2008, ale také vlivem nákladových úroků, které se od roku 2008 pohybují mezi 200 – 300 tis. Kč. V Příloze 10 si lze povšimnout, že v roce 2002 podnik neplatil žádné nákladové úroky. Výrazná je hodnota úrokového krytí v roce 2004, kdy byl podnik schopen zaplatit nákladové úroky 725x. Oproti tomu v roce 2012 by zisk před úroky a zdaněním byl schopen pokrýt hodnotu úroků pouze jednou. Tento vývoj je dán úvěrovou aktivitou zaznamenanou téměř v každém roce sledovaného období a v posledních pěti letech je znatelný i vliv snižující se hodnoty zisku.

V roce 2002 jsou aktiva financována z 90,41 % cizími zdroji a z 9,57 % vlastním kapitálem. Zbylý nepatrný vliv 0,02 % je připisován ostatním pasivům. S postupným zvyšováním vlastního kapitálu docházelo i ke zvyšování podílu vlastního kapitálu na aktivech a k postupnému snižování celkové zadluženosti. V roce 2011 byl tento vývoj narušen mírným

nárůstem celkové zadluženosti a zákonitě snížením podílu vlastního kapitálu na aktivech. V roce 2012 bylo kryto 58,76 % aktiv cizími zdroji a 41,24 % aktiv vlastním kapitálem. Za sledované období byla výše cizích zdrojů vždy vyšší než výše vlastního kapitálu, avšak rozdíl mezi těmito položkami se rok od roku snižuje. To, že je celková zadluženost vyšší než podíl vlastního kapitálu na aktivech, nelze považovat za negativní stav, protože obecně jsou cizí zdroje levnějším zdrojem financování než vlastní kapitál.

Vzhledem k vysoce převyšující hodnotě cizích zdrojů nad vlastním kapitálem činila zadluženost vlastního kapitálu v roce 2002 neuvěřitelných 944,77 %. Na 1 Kč vlastního kapitálu tehdy připadlo 9,45 Kč cizích zdrojů. S nárůstem vlastního kapitálu se zadluženost vlastního kapitálu snižovala až na hodnotu 134,04 % v roce 2010. Následující rok došlo k významnému nárůstu cizích zdrojů oproti nárůstu vlastního kapitálu, čímž vzrostla i zadluženost vlastního kapitálu. V roce 2012 připadlo na 1 Kč vlastního kapitálu 1,42 Kč cizích zdrojů. Dle Dluhošové (2010) je pro stabilní společnosti žádané, aby výše zadluženosti vlastního kapitálu dosahovala hodnoty mezi 80 - 120 %. V tomto rozmezí se společnost v žádném roce nepohybuje, ale pozitivně lze hodnotit vývoj ukazatele zadluženosti vlastního kapitálu, jehož hodnoty se rok od roku snižují a přibližují k doporučeným mezím.

Nejvyšší hodnota úrokového krytí byla zaznamenána v roce 2004, kdy byl podnik schopen ze zisku, EBITu, zaplatit úroky 725x. Hlavní vliv na tuto situaci byl fakt, že nákladové úroky byly za celé sledované období v tomto roce nejnižší a došlo k výraznému navýšení zisku. V následujících letech ukazatel úrokového krytí klesal, zejména kvůli vysokým hodnotám nákladových úroků. Výjimkou byl rok 2007, kdy vlivem nejvyšší hodnoty vygenerovaného zisku, byl podnik schopen pokrýt nákladové úroky ze zisku 5,11x. Hodnota 1,32 v roce 2012 vypovídá o tom, že zisk slouží z větší části ke krytí nákladových úroků. Z dlouhodobého hlediska dochází ke snižování ukazatele úrokového krytí, což nelze považovat za příznivé. Pokud tento trend bude dále pokračovat, je možné, že v následujících letech bude zisk společnosti stačit pouze na pokrytí úroků a nezbude nic pro rozvoj podniku. V nejhorším případě by zisk mohl být natolik nízký, že by nepokryl ani výši nákladových úroků.

4.5 Ukazatele likvidity

Likvidita podniku, čili schopnost společnosti splácet své závazky, je další ze sledovaných oblastí finanční analýzy. Tab. 4.6 obsahuje tři ukazatele likvidity, čistý pracovní

kapitál a s ním související ukazatel kapitalizace. V Tab. 4.6 jsou vyčísleny hodnoty za období let 2008 – 2012. Nezkrácená verze tabulky je uvedena v Příloze 10.

Tab. 4.6: Ukazatele likvidity

Ukazatel	Vzorec	Roky				
		2008	2009	2010	2011	2012
Celková likvidita	(2.18)	1,69	1,46	1,71	1,03	0,76
Pohotová likvidita	(2.19)	0,98	0,98	0,70	0,35	0,31
Okamžitá likvidita	(2.20)	0,24	0,35	0,06	0,05	0,03
ČPK	(2.21)	1 910	1 721	1 319	104	-1 068
Ukazatel kapitalizace	(2.23)	0,66	0,67	0,70	0,83	0,93

Zdroj: Vlastní zpracování

Z Tab. 4.6 je patrné, že hodnoty ukazatelů likvidity nejsou příznivé. Celková likvidita se v doporučeném rozmezí hodnot pohybuje pouze v letech 2008 a 2010, hodnoty v ostatních letech se pohybují pod tímto rozmezím. V roce 2010 byla oběžná aktiva schopna pokrýt krátkodobé závazky 1,7x, což bylo ovlivněno zejména tím, že v roce 2010 byla hodnota krátkodobých závazků nejnižší za sledované období. V roce 2012 by ani zpeněžení oběžného majetku nebylo schopno uhradit veškeré krátkodobé závazky, což představuje obrovský problém, jelikož oběžný majetek tvoří i položky, které se nedají snadno ani rychle přeměnit na pohotové platební prostředky. Za negativní lze považovat také snižující se vývoj hodnot celkové likvidity.

Hodnota pohotové likvidity v žádném ze sledovaných let nepřesáhla doporučenou hraniční hodnotu 1. Tedy z oběžného majetku poníženého o zásoby, nejméně likvidní položku, by nebylo možno uhradit veškeré krátkodobé závazky. Opět je to problém, se kterým by se podnik musel vypořádat, pokud by nejen jeho dodavatelé, ale i společníci požadovali zaplacení závazků společnosti. V roce 2012 by tak podnik byl schopen splatit cca třetinu svých závazků, a to pouze za předpokladu, že by se mu podařilo zpeněžit veškeré pohledávky. To lze považovat za alarmující situaci.

Hodnota ukazatele okamžité likvidity, zvláště v posledních třech letech, svědčí o tom, že podnik by byl z velikosti finančního majetku schopen splatit jen nepatrnou část krátkodobých závazků. Čistý pracovní kapitál se v prvních čtyřech letech pohybuje v záporných hodnotách, ale roste až do roku 2008, kdy jeho hodnota rapidně klesá až k záporným číslům v roce 2012. Nejmarkantnější propad nastal v roce 2011, způsobený výrazným navýšením krátkodobých závazků. Záporná hodnota ČPK v roce 2012 byla

způsobena tím, že výše oběžného majetku nebyla dostačující na pokrytí krátkodobých závazků, které v tomto roce opět vzrostly. Jelikož ukazatel kapitalizace nedosáhl v roce 2012 hodnoty 1, lze předpokládat, že pro pokrytí zbývajících částí krátkodobých závazků nebyl využit dlouhodobý majetek, ale ostatní aktiva. Hodnoty a vývoj ukazatelů v Tab. 4.6 signalizují velké problémy podniku v oblasti likvidity.

Nejpříznivější hodnoty dosahuje celková likvidita v roce 2010, kdy jsou oběžná aktiva schopna uhradit krátkodobé závazky 1,7x. V tomto roce vykazují krátkodobé závazky nejnižší hodnotu za sledované období. V rozmezí doporučených hodnot, tj. 1,5 – 2,5, se celková likvidita podniku pohybuje pouze v letech 2008 a 2010. Nejnižší hodnota celkové likvidity byla zaznamenána v roce 2002, kdy prodejem oběžného majetku byl podnik schopný uhradit pouze polovinu svých závazků. Za pozitivní je možné považovat vývoj tohoto ukazatele, který se rok od roku pomalu zvyšoval. Až v letech 2011 a 2012 došlo k poklesu, způsobeném vysokými krátkodobými závazky, z nichž podstatný podíl zaujímaly závazky ke společníkům. V roce 2012 byla 1 Kč oběžných aktiv schopna zaplatit 0,76 Kč závazků, což představuje určitý problém. Pokud by bylo požadováno po podniku splacení závazků, nestačilo by k tomu ani přeměnění veškerého oběžného majetku na platební prostředky. A to bez přihlédnutí k tomu, že podnik potřebuje dostatek zásob na zabezpečení plynulého chodu výroby, respektive prodeje.

Pohotová likvidita se za sledované období zdaleka nepohybovala v doporučeném rozmezí hodnot, tj. 1 – 1,5. Nejpříznivějších výsledků pohotové likvidity bylo dosaženo v letech 2008 a 2009, kdy byl podnik schopen krátkodobým finančním majetkem a pohledávkami splatit téměř veškeré krátkodobé závazky. Srovnáním s hodnotami celkové likvidity ve stejných letech je zřejmé, že hodnota zásob zaujímá významnou část. To může představovat problém pro likviditu podniku, jelikož zásoby jsou nejméně likvidní částí oběžných aktiv a přeměnit je na peněžní prostředky nemusí být rychlé ani jednoduché a mohlo by tím dojít k omezení produkce. Stejně jako celková likvidita i pohotová likvidita se v posledních dvou letech snížila. V roce 2012 je 1 Kč pohledávek a krátkodobého finančního majetku schopna uhradit pouze 0,31 Kč závazků.

Ukazatel okamžité likvidity je velice proměnlivý. V blízkosti doporučené hodnoty, tj. 0,2, se pohybuje pouze v letech 2005, 2008 a 2009. V ostatních letech je velikost peněžních prostředků natolik nízká, že by 1 Kč byla schopna uhradit několik setin koruny závazků, kupříkladu v roce 2012 by to bylo jen 0,03 Kč závazků. V dlouhodobém měřítku dochází ke snižování ukazatele okamžité likvidity, což znamená, že společnost má natolik málo

peněžních prostředků, že by v případě nutnosti byla schopná pokrýt jen nepatrnou část svých závazků.

Čistý pracovní kapitál lze řadit do skupiny ukazatelů likvidity. Podnik vykazoval zápornou hodnotu čistého pracovního kapitálu v období let 2002 – 2005. V tomto období byla oběžná aktiva kryta pouze krátkodobými zdroji financování. Z hodnoty ukazatele kapitalizace vyšší než 1 lze konstatovat, že krátkodobé zdroje v tomto období kryly i část dlouhodobého majetku, došlo tedy k podkapitalizování podniku. Za pozitivní lze považovat vzrůstající trend čistého pracovního kapitálu, který vrcholil rokem 2008, kdy ČPK vykazoval hodnotu 1 910 tis. Kč. Tato výše ČPK představovala část oběžných aktiv, která je kryta dlouhodobými zdroji. Z hodnoty ukazatele kapitalizace, která byla v daném roce nejnižší, vyplývá, že dlouhodobé zdroje kryly více než polovinu dlouhodobého majetku, zbylá část dlouhodobých zdrojů profinancovala část oběžného majetku. V roce 2008 tedy došlo k překapitalizování podniku. Počínaje rokem 2009 se ČPK začal opět snižovat a v roce 2012 dosáhl opět záporné hodnoty. Oběžný majetek byl v tomto roce plně kryt krátkodobými zdroji financování. Z ukazatele kapitalizace vyplývá, že dlouhodobé zdroje nejen pokryly dlouhodobý majetek, ale zároveň spolu se zbylými krátkodobými zdroji pokryly i relativně významnou výši ostatních aktiv. V posledních třech sledovaných letech se velikost oběžných aktiv příliš neměnila, z čehož vyplývá, že hlavní příčinou značného snížení ČPK bylo zvýšení krátkodobých závazků, a to zejména závazků vůči společníkům.

5 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo posoudit finanční situaci zemědělského podniku AGRO-BESKYD, spol. s r. o., a to pomocí ukazatelů a metod, které jsou obsahem finanční analýzy.

Za tímto účelem byla v teoretické části popsána finanční analýza a byly charakterizovány funkce finanční analýzy, její uživatelé, zdroje informací a metody finanční analýzy. Konkrétněji byly rozebrány funkce a vzorce horizontální, vertikální a poměrové analýzy. Z pěti skupin ukazatelů poměrové analýzy byly detailněji charakterizovány ukazatele rentability, aktivity, zadluženosti a likvidity. Sledovaný podnik nepůsobí na kapitálovém trhu, jedná se o společnost s ručením omezeným, a proto nebylo možné aplikovat ukazatele kapitálového trhu. V rámci finanční analýzy není cílem využít co nejvíce ukazatelů, ale použít takové ukazatele, na základě kterých lze nejlépe popsat, pochopit a vyhodnotit finanční situaci podniku, a v tomto duchu byly také vybrány a charakterizovány ukazatele poměrové analýzy.

Ve třetí kapitole byly zaznamenány základní informace o sledovaném podniku včetně popisu činností, kterými se společnost zabývá. Následně byla provedena horizontální a vertikální analýza rozvahy a výkazu zisku a ztráty za jedenáctileté období od roku 2002 do roku 2012. Toto dlouhé období umožnilo provést kvalitnější finanční analýzu a lépe posoudit finanční situaci podniku.

Hodnota celkových aktiv a analogicky i hodnota celkových pasiv se v průběhu sledovaného období více než zdvojnásobila, od roku 2008 se pohybuje kolem 12 mil. Kč. Dlouhodobý hmotný majetek téměř vždy tvořil více než polovinu celkových aktiv. V posledních třech letech se oběžná aktiva podílela na celkových aktivech zhruba 30 % a příjmy příštích období výrazně vzrostly a tvořily více než 10 % celkových aktiv. Výrazněji se měnila struktura pasiv, kdy v roce 2002, na začátku sledovaného období, zaujímaly cizí zdroje 90 % celkových pasiv a společnost vykazovala ztrátu nejen z běžného účetního období, ale i z minulých let, a to celkem více než 1 mil. Kč. Již následující rok byl vygenerován zisk. Až do roku 2007 byl veškerý vytvořený zisk použit k úhradě ztráty minulých let, od tohoto roku byl vygenerovaný zisk kumulován na účtu zisku minulých let. Společnost za sledované období vytvořený zisk nepoužila k žádnému účelu, pouze jej kumulovala až do hodnoty více než 2 mil Kč, to vedlo k navýšení vlastního kapitálu, což byl jeden z hlavních důvodů snížení rentability vlastního kapitálu viditelného v aplikační části.

Vývoj struktury pasiv lze vysledovat i v aplikační části prostřednictvím ukazatelů zadluženosti, konkrétně ukazatele celkové zadluženosti a podílu vlastního kapitálu na

aktivech. Zřejmé bylo postupné snižování celkové zadluženosti, tedy podílu cizích zdrojů na aktivech, a to z 90 % v roce 2002 na téměř 60 % v roce 2012. Doplnujícím ukazatelem k celkové zadluženosti je podíl vlastního kapitálu na aktivech, jenž se postupně snižoval. S tímto souvisí i další ukazatel, a to zadluženost vlastního kapitálu, která dává do souvislosti cizí zdroje a vlastní kapitál. Doporučená hodnota tohoto ukazatele se pohybuje v rozmezí 80 % – 120 %. Společnost však na počátku sledovaného období vykazovala hodnotu 945 %, což bylo způsobeno nízkou hodnotou vlastního kapitálu a převažující hodnotou cizích zdrojů, zejména krátkodobých závazků. Příznivý byl klesající trend tohoto ukazatele, kdy v roce 2012 připadalo na každou korunu vlastního kapitálu 1,42 Kč cizích zdrojů.

Na počátku sledovaného období převýšily náklady výnosy, což vedlo k vytvoření ztráty. Již další rok a roky následující společnost generovala zisk, jehož nejvyšší hodnoty bylo dosaženo v roce 2007, a to téměř 1 mil. Kč, po tomto roce velikost nákladů začala dorovnávat velikost výnosů a v posledních třech letech byla jejich struktura a výše téměř stejná, zisk byl tvořen v hodnotě několika desítek tisíc korun, v roce 2012 to bylo pouhých 19 tis. Kč.

Velice zajímavá je struktura výnosů, a to zejména dvě položky: tržby z prodeje dl. majetku a materiálu a ostatní provozní výnosy, přičemž podstatnou část ostatních provozních výnosů tvořily dotace. V roce 2002 byly tržby z prodeje dl. majetku a materiálu nejvýraznější položkou, tvořily 48 % výnosů, ostatní provozní výnosy v tomto roce zaujímaly 18 % výnosů. V roce 2012 byla situace opačná, ostatní provozní výnosy se podílely na celkových výnosech 54 % a tržby z prodeje dl. majetku a materiálu 13 %. Zřejmý byl vliv vstupu České republiky do Evropské unie a tedy možnost plně čerpat dotace z evropských fondů. Sledovaná společnost je na dotacích přímo závislá. Výnosy ve formě výkonů a tržeb z prodeje dl. majetku a materiálu popř. také tržby za prodej zboží by ani zdaleka nepokryly veškeré vynaložené náklady související s činností, a to v žádném ze sledovaných let.

Existence dotací byla také důvodem pro přepočet ukazatelů aktivity a rentability tržeb uvedených v aplikační části, v rámci jejich výpočtů byly ostatní provozní výnosy připočítány do položky tržeb. Rentabilita tržeb vypočtená z celkových provozních výnosů byla zejména v posledních letech o polovinu nižší ve srovnání s rentabilitou tržeb nezahrnující ostatní provozní výnosy, ale samotný vývoj hodnot těchto ukazatelů byl v obou případech stejný. V obou případech byla rentabilita tržeb, zejména v posledních třech letech, velice nízká, dokonce nejnižší za sledované období, po období poměrně vysoké rentability přinesla každá koruna tržeb zhruba 50 haléřů čistého zisku, což bylo způsobeno zejména snižující se hodnotou čistého zisku od roku 2008, protože velikost tržeb se od roku 2005 pohybovala

téměř vždy okolo 4 mil. Kč, tj. bez ohledu na výši dotací. Za negativní lze považovat zejména vývoj rentability tržeb, jenž se od roku 2008 snižuje.

Po započtení ostatních provozních výnosů do výpočtů ukazatelů aktivity, se hodnoty ukazatelů obratovosti zvýšily a v závislosti na tom se hodnoty ukazatelů doby obratu snížily, tedy v porovnání se stejnými ukazateli nezahrnujícími existenčně důležité dotace v podobě ostatních provozních výnosů byly tyto hodnoty příznivější, avšak i s tímto zohledněním zůstaly hodnoty a vývoj ukazatelů aktivity alarmující. Hodnota celkových aktiv se od roku 2005 v celkových výnosech obrátila za rok méně než jednou, kupříkladu v roce 2012 by se hodnota celkových aktiv vrátila ve výnosech až za téměř 2 roky, bez zohlednění dotací tzn. čistě z tržeb dokonce za více než 3 roky. To bylo dáno zejména vývojem výše celkových aktiv, jelikož tržby se od roku 2005 pohybovaly vždy okolo 4 mil. Kč, až na výjimku v roce 2009, kdy přesáhly 3 mil. Kč. Faktem však zůstává, že z dlouhodobého hlediska obratovost aktiv klesá a doba obratu aktiv roste, což může svědčit o nízké podnikatelské aktivitě podniku. Pro zlepšení situace by se měl podnik zaměřit na zvyšování tržeb popř. další možností je prodej majetku či kombinace těchto přístupů. Obdobně to platí i pro ukazatele pracující s položkou zásob, kdy výše zásob roste, aniž by výrazněji rostly tržby, což je i jedna z příčin snižujícího se zisku.

I v hodnotách dalších dvou ukazatelů aktivity lze spatřit problém. I přestože doba úhrady závazků je za celé sledované období větší než doba inkasa pohledávek a zlaté bilanční pravidlo je tedy dodrženo, jsou hodnoty těchto ukazatelů příliš vysoké. V posledních třech letech jsou pohledávky společnosti průměrně proplaceny za 50 dnů, kdežto společnost průměrně uhradí své krátkodobé závazky často za více než 100 dnů, v roce 2012 dokonce za necelých 208 dnů. Mohlo by se stát, že podnik nebude mít dostatek finančních prostředků na neočekávané výdaje, čemuž nasvědčuje i nedostatečná výše pohotové a okamžité likvidity, ale také si podnik může vybudovat pověst firmy, která má špatnou platební morálku a příliš dlouho čeká se splacením svých závazků. Podnik by měl tuto činnost racionalizovat, a proto by se měl zaměřit na odběratelské a dodavatelské smlouvy.

Podnik nevykazuje problém pouze u ukazatelů rentability či aktivity, ale rovněž ukazatele likvidity jsou alarmující. Nejenže se jen výjimečně hodnoty těchto ukazatelů pohybovaly v doporučených mezích, ale dokonce se často od doporučených hodnot velmi vzdalovaly. Krátkodobé závazky byly za sledované období natolik vysoké, že by na jejich úhradu bylo zapotřebí přeměnit významnou část, často celou velikost, oběžného majetku na pohotové platební prostředky, což by samozřejmě představovalo problém, jelikož oběžný majetek obsahuje mimo nepříliš snadno zpeněžitelných pohledávek také zásoby nutné pro

zabezpečení chodu podniku. V roce 2012 by zpeněžení veškerých oběžných aktiv vystačilo na úhradu pouze tří čtvrtin velikosti závazků, přičemž nejvýznamnější část těchto závazků tvořily závazky ke společníkům v podobě přijatých půjček, a to ve výši více než 3 mil. Kč, které zřejmě sloužily zejména k nákupu zásob a ke splátkám úvěrů. Na základě nahlédnutí do smlouvy o půjčce bylo zjištěno, že tato bezúročná půjčka měla být splacena do 31. 12. 2013.

Společnost vykazovala od roku 2006 do roku 2011 kladný čistý pracovní kapitál, což znamená, že oběžný majetek, respektive jeho část byla financována dlouhodobými zdroji. V roce 2012 se však čistý pracovní kapitál dostal do záporných hodnot. Z ukazatele kapitalizace vyplynulo, že dlouhodobé zdroje v roce 2012 pokryly nejen dlouhodobý majetek, ale zároveň spolu se zbylými krátkodobými zdroji pokryly i relativně významnou výši ostatních pasiv, což svědčilo o podkapitalizování podniku. Tato situace rovněž není pro společnost příznivá, jelikož financovat dlouhodobý majetek krátkodobými závazky není efektivní, což je situace, ke které sledovaný podnik směřuje. Jedná se o to, že krátkodobé zdroje jsou takové zdroje, jejichž splatnost je kratší než jeden rok avšak návratnost dlouhodobého majetku je ve většině případů delší než jeden rok, takováto investice by si na sebe nemusela vydělat dostatečně včas, čímž by se podnik mohl dostat do dluhové pasti, což by mohlo skončit v nejhorším případě bankrotem. Podnik by se měl zaměřit na snížení krátkodobých závazků, jejichž největší část zaujímají již uvedené závazky ke společníkům.

Stejným vývojem jako rentabilita tržeb se vyznačovaly i ostatní ukazatele rentability, klesaly, na čemž měla výrazný podíl snižující se hodnota zisku. I v tomto případě bylo porušeno jedno z pravidel, kdy by ROE měla být větší než ROA. Toto pravidlo bylo porušeno od roku 2010. V roce 2012 přinesla každá koruna vlastního kapitálu 39 haléřů čistého zisku, přičemž na každou korunu celkových aktiv připadalo ve stejném roce 2,23 Kč EBITu.

Z výše uvedeného vyplývá, že by se podnik měl zaměřit na snižování nákladovosti a zvyšování zisku. Další důležitou aktivitou, ve které byly zaznamenány problémy, je řízení pohledávek a závazků, proto by se společnost měla zabývat také podmínkami v dodavatelsko-odběratelských smlouvách. V neposlední řadě je společnost příliš závislá na dotacích, a proto by se měla více zaměřit na zajištění jiných zdrojů a dotační prostředky využít na vývoj a zvyšování konkurenceschopnosti.

Seznam použité literatury

Knižní tituly

- [1.] DLUHOŠOVÁ, Dana a kol. *Finanční řízení a rozhodování podniku: analýza, investování, oceňování, riziko, flexibilita*. 3., rozš. vyd. Praha: Ekopress, 2010. 225 s. ISBN 978-80-86929-68-2.
- [2.] KISLINGEROVÁ, Eva a Jiří HNILICA. *Finanční analýza: krok za krokem*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2008. 135 s. ISBN 978-80-7179-713-5.
- [3.] KNÁPKOVÁ, Adriana a PAVELKOVÁ, Drahomíra. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 205 s. Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-3349-4.
- [4.] LANDA, Martin. *Jak číst finanční výkazy: [analýza účetních výkazů, hodnocení finanční výkonnosti, měření efektivnosti investic: případové studie, příklady, koncepce podnikového účetního systému]*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2008. xv, 176 s. ISBN 978-80-251-1994-5.
- [5.] MRKVIČKA, Josef a STROUHAL, Jiří. *Manažerské finance*. 2. vyd. Praha: ICU, 2011. 365 s. Vzdělávání účetních v ČR. ISBN 978-80-86716-73-2.
- [6.] RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Grada, ©2011. 143 s. Finanční řízení. Finance. ISBN 978-80-247-3916-8.
- [7.] SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. 2. aktualiz. vyd. Brno: Computer Press, 2011. 152 s. ISBN 978-80-251-3386-6.
- [8.] SYNEK, Miloslav. *Manažerská ekonomika*. 5. vyd. Praha: Grada, 2011. 471 s. ISBN 978-80-247-3494-1.

- [9.] VOCHOZKA, Marek. *Metody komplexního hodnocení podniku*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. 246 s. Finanční řízení. Finance. ISBN 978-80-247-3647-1.

Elektronické tituly

- [10.] AGRO-BESKYD spol. s.r.o. [online]. 2012 [cit. 2014-03-09]. Dostupné z:
<http://www.agrobekyd.cz/>

Ostatní zdroje

- [11.] Interní materiály podniku AGRO-BESKYD, spol. s r. o.

Seznam zkratek

ΔU_t	změna hodnoty ukazatele
ΣU_i	velikost souhrnného absolutního ukazatele
A	celková aktiva
CK _{dl}	cizí kapitál dlouhodobý
CK _{kr}	cizí kapitál krátkodobý
ČPK	čistý pracovní kapitál
DFM	dlouhodobý finanční majetek
DHM	dlouhodobý hmotný majetek
DO	doba obratu
EAT	zisk po zdanění
EBIT	zisk před úroky a zdaněním
EBT	zisk před zdaněním
OA	oběžná aktiva
OP	opravné položky
ROA	rentabilita celkových aktiv
ROCE	rentabilita dlouhodobých zdrojů
ROE	rentabilita vlastního kapitálu
ROS	rentabilita tržeb
SA	stálá aktiva
t	běžný rok
t – 1	předchozí rok
U_i	hodnota dílčího ukazatele
U_t	hodnota ukazatele
VH	výsledek hospodaření
VHBÚO	výsledek hospodaření běžného účetního období
VK	vlastní kapitál

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užit (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užit díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užití své díla, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 27. dubna 2014

Marie Farková
Marie Farková

Seznam příloh

Příloha 1: Výpis z obchodního rejstříku

Příloha 2: Rozvaha v plném rozsahu

Příloha 3: Výkaz zisku a ztráty v plném rozsahu

Příloha 4: Horizontální analýza rozvahy (absolutní změna v tis. Kč)

Příloha 5: Horizontální analýza rozvahy (relativní změna v %)

Příloha 6: Vertikální analýza rozvahy (vyjádřeno v %)

Příloha 7: Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty (absolutní změna v tis. Kč)

Příloha 8: Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty (relativní změna v %)

Příloha 9: Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty (vyjádřeno v %)

Příloha 10: Poměrová analýza